

Eestikeelne väljaanne

Õigusaktid

56. aastakäik

13. juuni 2013

Sisukord

II Muud kui seadusandlikud aktid

MÄÄRUSED

- ★ **Komisjoni rakendusmäärus (EL) nr 538/2013, 11. juuni 2013, millega sätestatakse ülemineku-meetmed seoses impordi- ja ekspordilitsentside ning eelkinnitussertifikaatidega teatavate põllu-majandustoodetega kauplemiseks 30. juuni 2013. aasta koosseisuga Euroopa Liidu ja Horvaatia vahel** 1

Komisjoni rakendusmäärus (EL) nr 539/2013, 12. juuni 2013, millega kehtestatakse kindlad impordi-väärtused, et määrata kindlaks teatava puu- ja köögivilja hind piiril 2

OTSUSED

2013/280/EL:

- ★ **Komisjoni rakendusotsus, 11. juuni 2013, Ameerika Ühendriikide pädevate asutuste adekvaat-suse kohta kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2006/43/EÜ (teatavaks tehtud numbri C(2013) 3402 all) ⁽¹⁾** 4

2013/281/EL:

- ★ **Komisjoni rakendusotsus, 11. juuni 2013, mis käsitleb Ameerika Ühendriikide audiitorite ja auditeerivate üksuste avaliku järelevalve-, kvaliteeditagamise ning uurimiste ja sanktsioonide süsteemide samaväärsust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2006/43/EÜ (teatavaks tehtud numbri C(2013) 3404 all) ⁽¹⁾** 8

Hind: 3 EUR

(Jätub pöördel)

(¹) EMPs kohaldatav tekst

ET

Aktid, mille pealkiri on trükitud harilikus trükikirjas, käsitlevad põllumajandusküsimuste igapäevast korraldust ning nende kehtivusaeg on üldjuhul piiratud.

Kõigi ülejäänud aktide pealkirjad on trükitud poolpaksus kirjas ja nende ette on märgitud tärn.

2013/282/EL:

- ★ Komisjoni rakendusotsus, 11. juuni 2013, millega muudetakse otsust 2006/784/EÜ seoses Prantsusmaal kasutatavate searümpade kinnitatud liigitusmeetodi valemiga (teatavaks tehtud numbri C(2013) 3437 all) 10
-

III Muud aktid

EUROOPA MAJANDUSPIIRKOND

- ★ EFTA järelevalveameti otsus nr 12/12/COL, 25. jaanuar 2012, millega kaheksakümne neljandat korda muudetakse riigiabi menetlus- ja sisulisi eeskirju, lisades uued peatükid riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamise eest makstava hüvitise suhtes ja avalike teenuste osutamise eest makstava hüvitisena antava riigiabi raamistiku kohta 12
-

Teade lugejatele – Nõukogu 7. märtsi 2013. aasta määrus (EL) nr 216/2013 Euroopa Liidu Teataja elektroonilise avaldamise kohta (vt tagakaane sisekülge)

II

(Muud kui seadusandlikud aktid)

MÄÄRUSED

KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) nr 538/2013,

11. juuni 2013,

millega sätestatakse üleminekumeetmed seoses impordi- ja ekspordilitsentside ning eelkinnitussertifikaatidega teatavate põllumajandustoodetega kauplemiseks 30. juuni 2013. aasta koosseisuga Euroopa Liidu ja Horvaatia vahel

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Horvaatia ühinemislepingut, eriti selle artikli 3 lõiget 4,

võttes arvesse Horvaatia ühinemisakti, eriti selle artiklit 41,

ning arvestades järgmist:

- (1) Kuni 1. juulini 2013 on teatavate põllumajandustoodetega kauplemisel Euroopa Liidu ja Horvaatia vahel vaja esitada impordi- või ekspordilitsents. Alates 1. juulist 2013 ei saa kõnealuseid litsentse kauplemisel enam kasutada.
- (2) Teatavaid litsentse ja eelkinnitussertifikaate, mis kehtivad ka pärast 30. juunit 2013, on kasutatud üksnes osaliselt või üldse mitte. Kõnealuste litsentside ja sertifikaatidega seotud kohustusi tuleb täita selleks, et mitte kaotada esitatud tagatist. Võttes arvesse, et selliseid kohustusi ei saa täita pärast Horvaatia ühinemist, tundub olevat vajalik sätestada alates kõnealuse ühinemise kuupäevast jõustuv üleminekumeede, millega nähakse ette esitatud tagatistest vabastamine.
- (3) Käesoleva määrusega ettenähtud meetmed on kooskõlas põllumajandusturgude ühise korralduse komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Huvitatud isikute taotlusel vabastatakse impordi- ja ekspordilitsentside ning eelkinnitussertifikaatide väljaandmiseks esitatud tagatised järgmistel tingimustel:

- a) litsentsidel või eelkinnitussertifikaatidel märgitud ekspordiv riik või vastuvõttev riik on Horvaatia. Kui litsentsil või eelkinnitussertifikaadil ei ole viide ekspordiriigile või vastuvõtvale riigile kohustuslik, siis peab ettevõtja pädeva ametiasutuse jaoks usutavalt tõendama, et ekspordiv riik või vastuvõttev riik on Horvaatia;
- b) litsentside või eelkinnitussertifikaatide kehtivusaeg ei lõpe enne 1. juulit 2013;
- c) litsentse või eelkinnitussertifikaate on 1. juuliks 2013 kasutatud üksnes osaliselt või üldse mitte.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub Horvaatia ühinemislepingu jõustumise korral lepingu jõustumise kuupäeval.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 11. juuni 2013

Komisjoni nimel

president

José Manuel BARROSO

KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) nr 539/2013,**12. juuni 2013,****millega kehtestatakse kindlad impordiväärtused, et määrata kindlaks teatava puu- ja köögivilja hind piiril**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse nõukogu 22. oktoobri 2007. aasta määrust (EÜ) nr 1234/2007, millega kehtestatakse põllumajandusturgude ühine korraldus ning mis käsitleb teatavate põllumajandustoodete erisätteid (ühise turukorralduse ühtne määrus) ⁽¹⁾,

võttes arvesse komisjoni 7. juuni 2011. aasta rakendusmäärust (EL) nr 543/2011, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1234/2007 üksikasjalikud rakenduseeskirjad seoses puu- ja köögiviljasektori ning töödeldud puu- ja köögivilja sektoriga, ⁽²⁾ eriti selle artikli 136 lõiget 1,

ning arvestades järgmist:

- (1) Määruses (EL) nr 543/2011 on sätestatud vastavalt mitmepoolsete kaubanduslääbirääkimiste Uruguay vooru tulemustele kriteeriumid, mille alusel kehtestab komisjon

kolmandatest riikidest importimisel kõnealuse määruse XVI lisa A osas sätestatud toodete ja ajavahemike kohta kindlad impordiväärtused.

- (2) Iga turustuspäeva kindel impordiväärtus on arvatud rakendusmääruses (EL) nr 543/2011 artikli 136 lõike 1 kohaselt, võttes arvesse päevaandmete erinevust. Seetõttu peaks käesolev määrus jõustuma selle *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise kuupäeval,

ON VASTU VÖTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Käesoleva määruse lisas määratakse kindlaks rakendusmääruse (EL) nr 543/2011 artikliga 136 ette nähtud kindlad impordiväärtused.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise päeval.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 12. juuni 2013

Komisjoni nimel
presidendi eest

põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektor

Jerzy PLEWA

⁽¹⁾ ELT L 299, 16.11.2007, lk 1.

⁽²⁾ ELT L 157, 15.6.2011, lk 1.

LISA

Kindlad impordiväärtused, et määrata kindlaks teatava puu- ja köögivilja hind piiril

(eurot 100 kg kohta)

CN-kood	Kolmanda riigi kood ⁽¹⁾	Kindel impordiväärtus
0702 00 00	AL	41,5
	MK	55,8
	TN	30,0
	TR	57,9
	ZZ	46,3
0707 00 05	AL	36,9
	EG	172,5
	MK	32,8
	TR	142,5
	ZZ	96,2
0709 93 10	TR	139,3
	ZZ	139,3
0805 50 10	AR	77,2
	TR	115,2
	ZA	110,6
	ZZ	101,0
0808 10 80	AR	155,1
	BR	105,5
	CL	123,4
	CN	96,1
	NZ	139,0
	US	160,0
	ZA	113,5
ZZ	127,5	
0809 10 00	IL	342,4
	TR	201,4
	ZZ	271,9
0809 29 00	IL	750,0
	TR	415,9
	US	766,2
	ZZ	644,0
0809 30	TR	196,9
	ZZ	196,9

⁽¹⁾ Riikide nomenklatuur on sätestatud komisjoni määruses (EÜ) nr 1833/2006 (ELT L 354, 14.12.2006, lk 19). Kood „ZZ” tähistab „muud päritolu”.

OTSUSED

KOMISJONI RAKENDUSOTSUS,

11. juuni 2013,

Ameerika Ühendriikide pädevate asutuste adekvaatsuse kohta kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2006/43/EÜ

(teatavaks tehtud numbri C(2013) 3402 all)

(EMPs kohaldatav tekst)

(2013/280/EL)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. mai 2006. aasta direktiivi 2006/43/EÜ, mis käsitleb raamatupidamise aastaaruannete ja konsolideeritud aruannete kohustuslikku auditit ning millega muudetakse nõukogu direktiive 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 84/253/EMÜ, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 47 lõike 3 esimest lõiku,

pärast konsulteerimist Euroopa andmekaitseinspektoriga

ning arvestades järgmist:

- (1) Kui tegemist on vandeaudiitorite või audiitorühingute kontrollimise või uurimisega, võivad liikmesriikide pädevad asutused direktiivi 2006/43/EÜ artikli 47 lõike 1 ja artikli 53 kohaselt lubada anda vandeaudiitorite või audiitorühingute käes olevad auditi tööpaberid või muud dokumendid üle kolmanda riigi pädevatele asutustele üksnes juhul, kui komisjon on tunnistanud kõnealused asutused adekvaatseks ning kui kõnealused asutused ja asjaomaste liikmesriikide pädevad asutused teevad vastastikust koostööd. Seepärast tuleb kindlaks määrata, millised kolmandate riikide pädevad asutused on adekvaatsed selleks, et anda neile üle vandeaudiitorite või audiitorühingute käes olevad auditi tööpaberid või muud dokumendid.
- (2) Vandeaudiitorite või audiitorühingute käes olevate auditi tööpaberite või muude dokumentide üleandmine kolmanda riigi pädevatele asutustele on avaliku huvi seisukohalt oluline ja on seotud sõltumatu avaliku järelevalve teostamisega. Sellest tulenevalt peaksid liikmesriikide pädevad asutused kõnealused dokumendid üle andma üksnes selleks, et asjaomase kolmanda riigi

pädevad asutused saaksid täita oma ülesandeid seoses audiitorite ja audiitorühingute avaliku järelevalve, välise kvaliteeditagamise ning uurimisega. Liikmesriigid peaksid tagama, et kahepoolne töökorraldus, mis võimaldab nende pädevate asutuste ning Ameerika Ühendriikide pädevate asutuste vahel üle anda vandeaudiitorite või audiitorühingute käes olevaid auditi tööpabereid või muid dokumente, hõlmab asjakohaseid kaitsemeetmeid, mis on seotud isikuandmete, ametisaladuste ning olulise äriteabe kaitsega selliste äriühingute puhul, kelle raamatupidamisaruandeid auditeeritakse, ning kõnealustes paberites käsitletavate äriühingute audiitorite puhul. Teavet saava kolmanda riigi pädevates asutustes töötavate või varem töötanud isikute suhtes peaksid kehtima ametisaladuse hoidmise kohustused.

- (3) Ilma et see piiraks direktiivi 2006/43/EÜ artikli 47 lõike 4 kohaldamist, peaksid liikmesriigid tagama, et liikmesriikide audiitorite ja audiitorühingute ning Ameerika Ühendriikide pädevate asutuste vaheline koostöö seoses audiitorite ja audiitorühingute avaliku järelevalve, kvaliteeditagamise ja uurimisega toimub asjaomase liikmesriigi pädevate asutuste kaudu.
- (4) Liikmesriigid võivad erandjuhul teha otsuse aktsepteerida ühiskontrollimisi juhul, kui see on vajalik tõhusa järelevalve tagamiseks. Liikmesriigid võivad lubada, et koostöö Ameerika Ühendriikide pädevate asutustega toimub ühiskontrollidena või selliste vaatlejate tööna, kellel ei ole kontrolli- ja uurimisvolitusi ega juurdepääsu vandeaudiitorite või audiitorühingute käes olevatele auditeerimise tööpaberitele või muudele dokumentidele. Kõnealune koostöö peaks alati toimuma direktiivi 2006/43/EÜ artikli 47 lõikes 2 ja käesolevas otsuses sätestatud tingimustel, eelkõige seoses vajadusega austada suveräänsust, konfidentsiaalsust ja vastastikkuse põhimõtet. Liikmesriigid peaksid tagama, et kõik ühiskontrollid, mida nende pädevad asutused ning Ameerika Ühendriikide pädevad asutused direktiivi 2006/43/EÜ artikli 47 kohaselt ELi territooriumil teostavad, toimuksid asjaomase liikmesriigi pädeva asutuse juhtimisel.

⁽¹⁾ ELT L 157, 9.6.2006, lk 87.

- (5) Kõnealuse direktiivi alusel teostatava isikuandmete töötlemise suhtes kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiivi 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta⁽¹⁾. Seega, kui vandeaudiitorite või audiitorühingute käes olevate auditeerimise tööpaberite või muude dokumentide üleandmisega Ameerika Ühendriikide pädevatele asutustele kaasneb isikuandmete avalikustamine, tuleks avalikustamisel alati järgida direktiivi 95/46/EÜ. Liikmesriigid peaksid tagama edastatavate isikuandmete asjakohase kaitse eelkõige direktiivi 95/46/EÜ IV peatüki kohaste siduvate kokkulepete abil, mis on sõlmitud liikmesriikide pädevate asutuste ja Ameerika Ühendriikide pädevate asutuste vahel, ning et Ameerika Ühendriikide pädevad asutused omakorda ei avalikustaks audiitorite või audiitorühingute käes olevates auditi tööpaberites või muudes dokumentides sisalduvaid isikuandmeid ilma asjaomase liikmesriigi pädevate asutuste eelneva nõusolekuta.
- (6) Kolmanda riigi pädevate asutuste adekvaatsuse hindamisel tuleks lähtuda direktiivi 2006/43/EÜ artiklis 36 sätestatud koostööõuetest või põhiolemuselt samaväärsetest tegevuslikest tulemustest. Eelkõige tuleks Ameerika Ühendriikide pädevate asutuste adekvaatsuse hindamisel võtta arvesse nende pädevust, ametisaladuse lekitamise vastaseid kaitsemeetmeid, nende rakendatavaid konfidentsiaalsuse eeskirju ning õigusnormidest tulenevat võimalust teha koostööd liikmesriikide pädevate asutustega.
- (7) Kuna selliste audiitorite ja audiitorühingute suhtes, kes pakuvad teenust Euroopa Liidu äriühingutele, mille väärt-paberid on noteeritud Ameerika Ühendriikide turul või mis kuuluvad nendes riikides konsolideeritud aruannet esitava kontserni koosseisu, kohaldatakse Ameerika Ühendriikide seadusi, tuleks otsustada, kas liikmesriikide pädevad asutused võivad anda Ameerika Ühendriikide pädevatele asutustele üle vandeaudiitorite või audiitorühingute käes olevaid auditi tööpabereid või muid dokumente üksnes selleks, et kõnealused asutused saaksid täita oma ülesandeid seoses audiitorite ja audiitorühingute avaliku järelevalve, välise kvaliteeditagamise ning uurimisega.
- (8) Ameerika Ühendriikide pädevate asutuste adekvaatsust direktiivi 2006/43/EÜ artikli 47 kohaldamisel on hinnatud. Otsused Ameerika Ühendriikide pädevate asutuste adekvaatsuse kohta tuleks teha kõnealuste hindamiste alusel.
- (9) Ameerika Ühendriikide Väärt-paberite ja Börsitehingute Komisjon (*The Securities and Exchange Commission of the United States of America*) on pädev uurima audiitoreid ja audiitorühinguid; käesolev otsus peaks hõlmama Ameerika Ühendriikide Väärt-paberite ja Börsitehingute Komisjoni pädevust üksnes niivõrd, kui võrd see on seotud audiitorite ja audiitorettevõtete uurimisega. Ameerika Ühendriikide Väärt-paberite ja Börsitehingute Komisjon rakendab piisavaid kaitsemeetmeid ning keelab oma praegustel ja endistel töötajatel avalikustada konfidentsiaalset teavet mis tahes kolmandale isikule või asutusele ja karistab sellise avalikustamise eest. Kõnealune asutus kasutaks üleantud, vandeaudiitorite või audiitorühingute käes olevaid auditi tööpabereid või muid dokumente üksnes audiitorite ja audiitorühingute avalikuks järelevalveks. Vastavalt Ameerika Ühendriikide õigusnormidele on Väärt-paberite ja Börsitehingute Komisjonil võimalik anda USA audiitorite või audiitorühingute käes olevad auditi tööpaberid või muud dokumendid üle liikmesriikide pädevatele asutustele, kui need tööpaberid ja muud dokumendid on seotud uurimisega, mida ta võib selliste audiitorite ja audiitorühingute suhtes teostada. Sellest lähtuvalt tuleks Ameerika Ühendriikide Väärt-paberite ja Börsitehingute Komisjon tunnistada adekvaatseks direktiivi 2006/43/EÜ artikli 47 lõike 1 kohaldamisel.
- (10) Ameerika Ühendriikide Väärt-paberibörsil Noteeritud Äriühingute Raamatupidamise Järelevalve Nõukogu (*Public Company Accounting Oversight Board of the United States of America*) on pädev teostama avalikku järelevalvet audiitorite ja audiitorühingute üle, väliselt tagama nende kvaliteedi ja neid uurima. Kõnealune asutus rakendab piisavaid kaitsemeetmeid ning keelab oma praegustel ja endistel töötajatel avalikustada konfidentsiaalset teavet mis tahes kolmandale isikule või asutusele ja karistab sellise avalikustamise eest. Kõnealune asutus kasutaks üleantud, vandeaudiitorite või audiitorühingute käes olevaid auditi tööpabereid või muid dokumente üksnes audiitorite ja audiitorühingute avalikuks järelevalveks, nende kvaliteedi väliseks tagamiseks ning nende uurimiseks. Vastavalt Ameerika Ühendriikide õigusnormidele võib ta anda Ameerika Ühendriikide audiitorite või audiitorühingute käes olevad auditi tööpaberid või muud dokumendid üle mis tahes liikmesriigi pädevatele asutustele. Sellest lähtuvalt tuleks Ameerika Ühendriikide Väärt-paberibörsil Noteeritud Äriühingute Raamatupidamise Järelevalve Nõukogu tunnistada direktiivi 2006/43/EÜ artikli 47 lõike 1 tähenduses adekvaatseks.
- (11) Vandeaudiitorite või audiitorühingute auditi tööpaberite või muude dokumentide üleandmine peaks hõlmama käesoleva otsuse alusel adekvaatseks tunnistatud asutustele juurdepääsu võimaldamist vandeaudiitorite või audiitorühingute käes olevatele auditi tööpaberitele või muudele dokumentidele või nende üleandmist liikmesriikide pädevate asutuste eelneval nõusolekul ning kõnealustele adekvaatsetele asutustele juurdepääsu võimaldamist sellistele dokumentidele või nende üleandmist liikmesriikide pädevate asutuste poolt. Kui tegemist on kontrollimise või uurimisega, ei tohiks seega vandeaudiitoritel ja audiitorühingutel olla õigust võimaldada kõnealustele asutustele juurdepääsu auditi tööpaberitele või muudele vandeaudiitorite või audiitorühingute käes olevatele dokumentidele ega anda üle nimetatud dokumente

(1) EÜT L 281, 23.11.1995, lk 31.

muudel tingimustel (näiteks vandeaudiitori, audiitorühingu või klientettevõtja nõusolekul) kui nendel, mis on sätestatud käesolevas otsuses ja direktiivi 2006/43/EÜ artiklis 47.

- (12) Käesolev otsus ei tohiks piirata sellise koostöökorra kohaldamist, millele on osutatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. detsembri 2004. aasta direktiivi 2004/109/EÜ (läbipaistvuse nõuete ühtlustamise kohta teabele, mis kuulub avaldamisele emitentide kohta, kelle väärtpaberid on lubatud reguleeritud turul kauplemisele, ning millega muudetakse direktiivi 2001/34/EÜ) ⁽¹⁾ artikli 25 lõikes 4.
- (13) Kuna käesolev otsus tehakse komisjoni rakendusotsuse 2013/281/EL ⁽²⁾ (mis käsitleb Ameerika Ühendriikide audiitorite ja auditeerivate üksuste avaliku järelevalve-, kvaliteeditagamise ning uurimise ja sanktsioonide süsteemide samaväärsust) kontekstis, ei tohiks käesolev otsus piirata samaväärsust käsitlevaid lõplikke otsuseid, mille komisjon võib vastu võtta direktiivi 2006/43/EÜ artikli 46 lõike 2 alusel.
- (14) Ameerika Ühendriikidega audiitorjärelevalve alal tehtava koostöö lõppeesmärk on saavutada olukord, kus vastastikku usaldatakse üksteise järelevalvesüsteeme ning vandeaudiitorite või audiitorühingute käes olevaid auditi tööpabereid või muid dokumente antaks üle erandjuhul. Vastastikune usaldus põhineks Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide audiitorjärelevalvesüsteemide samaväärsusel.
- (15) Ameerika Ühendriikide Väärtpaberibörsil Noteeritud Äriühingute Raamatupidamise Järelevalve Nõukogu kavatses täiendavalt hinnata liikmesriikide audiitorjärelevalvesüsteeme enne, kui otsustab usaldada nende pädevate asutuste teostatud järelevalvet. Seepärast tuleks liikmesriikide pädevate asutuste ning Ameerika Ühendriikide Väärtpaberibörsil Noteeritud Äriühingute Raamatupidamise Järelevalve Nõukogu ja Ameerika Ühendriikide Väärtpaberite ja Börsitehingute Komisjoni vaheline koostöömehhanism läbi vaadata, et hinnata üksteise järelevalvesüsteemide vastastikkuse usalduse saavutamisel tehtud edusamme. Seetõttu tuleks käesolevat otsust kohaldada piiratud aja vältel.
- (16) Käesoleva otsusega ettenähtud meetmed on kooskõlas direktiivi 2006/43/EÜ artikli 48 lõike 1 alusel loodud komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Direktiivi 2006/43/EÜ artikli 47 lõike 1 kohaldamisel käsitatakse adekvaatsena Ameerika Ühendriikide Väärtpaberibörsil

⁽¹⁾ ELT L 390, 31.12.2004, lk 38.

⁽²⁾ Vt käesoleva Euroopa Liidu Teataja lk 8.

Noteeritud Äriühingute Raamatupidamise Järelevalve Nõukogu ning Ameerika Ühendriikide Väärtpaberite ja Börsitehingute Komisjoni.

Artikkel 2

1. Kui tegemist on vandeaudiitorite või audiitorühingute kontrollimise või uurimisega, on vandeaudiitorite või audiitorühingute käes olevate auditi tööpaberite või muude dokumentide üleandmiseks vaja kas asjaomase liikmesriigi pädeva asutuse eelnevat heakskiitu, või et kõnealused dokumendid annab üle asjaomase liikmesriigi pädev asutus.

2. Vandeaudiitorite või audiitorühingute käes olevate auditi tööpaberite või muude dokumentide üleandmise ainus eesmärk on avalik järelevalve audiitorite ja audiitorühingute üle, nende kvaliteedi väline tagamine või nende uurimine.

3. Kui vandeaudiitorite või audiitorühingute käes olevad auditi tööpaberid või muud dokumendid on üksnes sellise vandeaudiitori või audiitorühingu käes, kes on registreeritud mõnes muus liikmesriigis kui kontserni audiitor, mille registreerimisliikmesriigi pädev asutus on saanud dokumentide üleandmise taotluse artiklis 1 osutatud asutuselt, antakse kõnealused dokumendid üle asjaomase kolmanda riigi pädevale asutusele ainult juhul, kui esimese liikmesriigi pädev asutus on väljendanud selgesõnalist nõusolekut üleandmise suhtes.

4. Liikmesriigid tagavad, et kahepoolne töökorraldus, mis võimaldab nende pädevate asutuste ning Ameerika Ühendriikide pädevate asutuste vahel üle anda vandeaudiitorite või audiitorühingute käes olevaid auditi tööpabereid või muid dokumente, hõlmab asjakohaseid kaitsemeetmeid, mis on seotud isikuandmete, ametisaladuste ning olulise äriteabe kaitsega selliste äriühingute puhul, kelle raamatupidamisaruandeid auditeeritakse, ning kõnealustes paberites käsitletavate äriühingute audiitorite puhul.

5. Ilma et see piiraks direktiivi 2006/43/EÜ artikli 47 lõike 4 kohaldamist, tagavad liikmesriigid, et kahepoolse töökorraldusega, mis käsitleb audiitorite ja audiitorühingute riiklikku järelevalvet, nende kvaliteedi tagamist ja nende uurimist ning mis võimaldab liikmesriikide pädevate asutuste ning Ameerika Ühendriikide pädevate asutuste vahel üle anda vandeaudiitorite või audiitorühingute käes olevaid auditi tööpabereid või muid dokumente, nähakse ette, et liikmesriikide audiitorite ja audiitorühingute ning Ameerika Ühendriikide pädevate asutuste vaheline koostöö toimub asjaomase liikmesriigi pädevate asutuste kaudu.

6. Liikmesriigid võivad nõustuda ühiskontrollidega üksnes vajaduse korral. Liikmesriigid tagavad, et kõik ühiskontrollid, mida nende pädevad asutused ning Ameerika Ühendriikide pädevad asutused direktiivi 2006/43/EÜ artikli 47 kohaselt liikmesriikide territooriumil teostavad, toimuvad üldjuhul asjaomase liikmesriigi juhtimisel.

7. Liikmesriigid tagavad, et nende pädevate asutuste ning Ameerika Ühendriikide pädevate asutuste vaheline kahepoolne töökorraldus vastab käesolevas artiklis sätestatud koostöötingimustele.

Artikkel 3

Käesolevat otsust kohaldatakse 1. augustist 2013 kuni 31. juulini 2016.

Artikkel 4

Käesolev otsus on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 11. juuni 2013

Komisjoni nimel

komisjoni liige

Michel BARNIER

KOMISJONI RAKENDUSOTSUS,

11. juuni 2013,

mis käsitleb Ameerika Ühendriikide audiitorite ja auditeerivate üksuste avaliku järelevalve-, kvaliteeditagamise ning uurimiste ja sanktsioonide süsteemide samaväärsust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2006/43/EÜ

(teatavaks tehtud numbri C(2013) 3404 all)

(EMPs kohaldatav tekst)

(2013/281/EL)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. mai 2006. aasta direktiivi 2006/43/EÜ, mis käsitleb raamatupidamise aastaaruannete ja konsolideeritud aruannete kohustuslikku auditit ning millega muudetakse nõukogu direktiive 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 84/253/EMÜ, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 46 lõike 2 esimest lõiku,

ning arvestades järgmist:

(1) Vastavalt direktiivi 2006/43/EÜ artikli 45 lõikele 1 peavad liikmesriikide pädevad asutused registreerima kõik kolmandate riikide audiitorid ja auditeerivad üksused, kes esitavad auditiaruandeid väljaspool ELi registreeritud äriühingu raamatupidamise aastaaruande või konsolideeritud aruande kohta ning mille vabalt võõrandatavate väärtpaberitega on lubatud kaubelda ELi reguleeritud turul. Direktiivi 2006/43/EÜ artikli 45 lõikes 3 nõutakse, et liikmesriigid peavad allutama sellised registreeritud audiitorid ja auditeerivad üksused oma avaliku järelevalve-, kvaliteeditagamise ning uurimiste ja sanktsioonide süsteemile.

(2) Komisjoni 19. jaanuari 2011. aasta otsusega 2011/30/EL, mis käsitleb teatavate kolmandate riikide audiitorite ja auditeerivate üksuste avaliku järelevalve-, kvaliteeditagamise ning uurimiste ja sanktsioonide süsteemide samaväärsust ning teatavate kolmandate riikide audiitorite ja auditeerivate üksuste auditeerimistegevuse üleminekuaga Euroopa Liidus, ⁽²⁾ peeti Ameerika Ühendriikide audiitorite ja auditeerivate üksuste avaliku järelevalve-, kvaliteeditagamise ning uurimiste ja sanktsioonide süsteeme samaväärseteks liikmesriikide audiitorite ja audiitorühingute avaliku järelevalve-, kvaliteeditagamise ning uurimiste ja sanktsioonide süsteemidega.

(3) Otsuse 2011/30/EL kohaldamine lõpeb 31. juulil 2013. Seetõttu tuleb süsteemide samaväärsust uuesti hinnata.

(4) Enne otsuse 2011/30/EL vastuvõtmist teostas komisjon Ameerika Ühendriikide audiitorite ja auditeerivate üksuste avaliku järelevalve-, kvaliteeditagamise ning uurimiste ja sanktsioonide süsteemide samaväärsuse hindamise. Hindamised toimusid audiitorite järelevalveasutuste Euroopa eksperdirühma kaasabil. Ameerika Ühendriikide audiitorite ja auditeerivate üksuste avaliku järelevalve-, kvaliteeditagamise ning uurimiste ja sanktsioonide süsteemi hinnati vastavalt direktiivi 2006/43/EÜ artiklites 29, 30 ja 32 sätestatud kriteeriumidele, mida kohaldatakse liikmesriikide audiitorite ja audiitorühingute avaliku järelevalve-, kvaliteeditagamise ning uurimiste ja sanktsioonide süsteemide suhtes. Liikmesriikide ja Ameerika Ühendriikide audiitorite ja auditeerivate üksuste avaliku järelevalve-, kvaliteeditagamise ning uurimiste ja sanktsioonide süsteemide vallas tehtava koostöö lõppeesmärk peaks olema üksteise järelevalvesüsteemide suhtes vastastikuse usalduse saavutamine süsteemide samaväärsusele tuginedes.

(5) Ameerika Ühendriikide audiitorite ja auditeerivate üksuste avaliku järelevalve-, kvaliteeditagamise ning uurimiste ja sanktsioonide süsteemid toimivad direktiivi 2006/43/EÜ artiklites 29, 30 ja 32 sätestatud eeskirjadega sarnaste eeskirjade alusel. Ameerika Ühendriikide pädevad asutused kavatsevad siiski hinnata täpsemalt liikmesriikide audiitorjärelevalvesüsteeme enne, kui otsustavad usaldada nende pädevate asutuste teostatud järelevalvet.

(6) Seepärast tuleks läbi vaadata Ameerika Ühendriikide audiitorite ja auditeerivate üksuste avaliku järelevalve-, kvaliteeditagamise ning uurimiste ja sanktsioonide süsteemid, et hinnata edusamme vastastikuse usalduse saavutamisel. Seetõttu tuleks käesolevat otsust kohaldada piiratud aja vältel.

(7) Kui komisjon on võtnud vastu otsuse selle kohta, et kolmanda riigi või territooriumi audiitorite ja auditeerivate üksuste avaliku järelevalve-, kvaliteeditagamise ning uurimiste ja sanktsioonide süsteemid on samaväärsed vastavalt direktiivi 2006/43/EÜ artikli 46 lõikele 1, võivad liikmesriigid vastastikkuse põhimõtte alusel lõpetada artikli 45 lõigete 1 ja 3 nõuete kohaldamise kõnealuse kolmanda riigi või territooriumi audiitorite ja auditeerivate üksuste suhtes või kõnealuseid nõudeid muuta. Tingimused, mille alusel artikli 45 lõigete 1 ja 3 nõuete kohaldamine lõpetatakse või kõnealuseid nõudeid muudetakse, tuleb sätestada direktiivi 2006/43/EÜ artikli

⁽¹⁾ ELT L 157, 9.6.2006, lk 87.

⁽²⁾ ELT L 15, 20.1.2011, lk 12.

- 46 lõike 3 kohases vastastikkusel põhinevas töökorralduses liikmesriigi ja asjaomase kolmanda riigi või territooriumi vahel ning edastada komisjonile.
- (8) Ameerika Ühendriikides registreeritud äriühingu puhul, mille vabalt võõrandatavate väärtpaberitega on lubatud kaubelda liikmesriigi reguleeritud turul, kuid ei ole lubatud kaubelda Ameerika Ühendriikides, peaksid liikmesriigid tagama, et kõik sellise äriühingu raamatupidamisaruannetega seotud audititöövõttud on hõlmatud Ameerika Ühendriikidega sõlmitud koostöölepetega, mis võimaldab kindlaks teha seda, millist avaliku järelevalve-, kvaliteeditagamise ning uurimiste ja sanktsioonide süsteemi kohaldatakse sellise äriühingu audiitorite suhtes. Juhul kui selliseid audititöövõtte teostab teise liikmesriigi audiitor või auditeeriv üksus, peaksid liikmesriigid tegema koostööd, tagamaks, et audititöövõtt kuuluks ühe nende avaliku järelevalve-, kvaliteeditagamise ning uurimiste ja sanktsioonide süsteemi reguleerimisalasse.
- (9) Kõnealune üleminekukord ei tohiks takistada liikmesriike sõlmimast kvaliteeditagamise ülevaatusi käsitlevaid koostööleppeid liikmesriigi pädevate asutuste ja Ameerika Ühendriikide pädevate asutuste vahel.
- (10) Käesolev otsus ei tohiks mõjutada pädevust käsitlevaid lõplikke otsuseid, mille komisjon võib vastu võtta direktiivi 2006/43/EÜ artikli 47 lõike 3 alusel.
- (11) Üleminekukorra toimimise üle tuleks teostada järelevalvet ning analüüsida tuleks Ameerika Ühendriikide pädevate asutuste tehtud edusamme. Üleminekuperioodi lõpus tuleks teha otsus Ameerika Ühendriikide audiitorite ja auditeerivate üksuste avaliku järelevalve-, kvaliteeditagamise ning uurimiste ja sanktsioonide süsteemide samaväärsuse kohta. Läbi tuleks vaadata, kas liikmesriikidel on olnud probleeme seoses liikmesriikide audiitorite ja audiitorühingute avaliku järelevalve-, kvaliteeditagamise ning uurimiste ja sanktsioonide süsteemide Ameerika Ühendriikide pädevate asutuste poolt samaväärseteks tunnistamisega.
- (12) Käesoleva otsusega ettenähtud meetmed on kooskõlas direktiivi 2006/43/EÜ artikli 48 lõike 1 alusel loodud komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Direktiivi 2006/43/EÜ artikli 46 lõikele 1 kohaldamisel loetakse Ameerika Ühendriikide audiitorite ja auditeerivate üksuste avaliku järelevalve-, kvaliteeditagamise ning uurimiste ja sanktsioonide süsteeme samaväärseteks liikmesriikide audiitorite ja audiitorühingute avaliku järelevalve-, kvaliteeditagamise ning uurimiste ja sanktsioonide süsteemidega.

Artikkel 2

Artikkel 1 ei piira liikmesriigi pädevate asutuste ja Ameerika Ühendriikide pädevate asutuste vaheliste kvaliteeditagamise ülevaatusi käsitlevate koostöökokkulepete kohaldamist, tingimusel et asjaomane kokkulepe vastab kõikidele komisjoni rakendusotsuse 2013/280/EL⁽¹⁾ artiklis 2 kehtestatud kriteeriumidele ning ei mõjuta vastavalt direktiivi 2006/43/EÜ artikli 47 lõikele 3 võetavaid otsuseid.

Artikkel 3

Käesolevat otsust kohaldatakse 1. augustist 2013 kuni 31. juulini 2016.

Artikkel 4

Käesolev otsus on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 11. juuni 2013

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Michel BARNIER

⁽¹⁾ Vt käesoleva Euroopa Liidu Teataja lk 4.

KOMISJONI RAKENDUSOTSUS,

11. juuni 2013,

millega muudetakse otsust 2006/784/EÜ seoses Prantsusmaal kasutatavate searümpade kinnitatud liigitusmeetodi valemiga

(teatavaks tehtud numbri C(2013) 3437 all)

(Ainult prantsuskeelne tekst on autentne)

(2013/282/EL)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse nõukogu 22. oktoobri 2007. aasta määrust (EÜ) nr 1234/2007, millega kehtestatakse põllumajandusturgude ühine korraldus ning mis käsitleb teatavate põllumajandustoodete erisätteid (ühise turukorralduse ühtne määrus),⁽¹⁾ eriti selle artikli 43 punkti m koostoimes artikliga 4,

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjoni 14. novembri 2006. aasta otsusega 2006/784/EÜ, Prantsusmaal kasutatavate searümpade liigitusmeetodite kinnitamise kohta,⁽²⁾ kinnitati Prantsusmaal seitse searümpade liigitusmeetodit.
- (2) Prantsusmaa on esitanud komisjonile taotluse, et kinnitada oma territooriumil kasutatava searümpade liigitusmeetodi „CSB Image-Meater” valemiga asendamist, kuna praegu kasutatav liigitusmeetod vajab tehnilist kohandamist. Prantsusmaa on esitanud proovidissekteerimise üksikasjaliku kirjelduse, märkides põhimõtteid, millel kõnealune uus valem põhineb, nimetatud proovidissekteerimise tulemused ning tailihasisalduse mõõtmiseks kasutatavad võrrandid komisjoni 10. detsembri 2008. aasta määruse (EÜ) nr 1249/2008 (milles sätestatakse ühenduse looma-, sea- ja lambarümpade klassifitseerimisskaalade ning kõnealuste klassifitseerimisskaalade kohastest hindadest teatamise üksikasjalikud rakenduseeskirjad)⁽³⁾ artikli 23 lõikega 4 ettenähtud protokollis.

(3) Kõnealuse taotluse läbivaatamisel on selgunud, et asjaomase uue valemiga kinnitamise tingimused on täidetud. Seepärast tuleks kõnealune valem Prantsusmaal kinnitada.

(4) Seega tuleks otsust 2006/784/EÜ vastavalt muuta.

(5) Seadme või liigitusmeetodi muutmine tohiks olla lubatud üksnes juhul, kui see on selgesõnaliselt kinnitatud komisjoni rakendusotsusega.

(6) Käesoleva otsusega ettenähtud meetmed on kooskõlas põllumajandusturgude ühise korralduse komitee arvamusega.

ON VASTU VÕTNUD KÄEOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Otsuse 2006/784/EÜ lisa muudetakse käesoleva otsuse lisa kohaselt.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud Prantsuse Vabariigile.

Brüssel, 11. juuni 2013

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Dacian CIOLOȘ

⁽¹⁾ ELT L 299, 16.11.2007, lk 1.

⁽²⁾ ELT L 318, 17.11.2006, lk 27.

⁽³⁾ ELT L 337, 16.12.2008, lk 3.

LISA

Otsuse 2006/784/EÜ lisa 6. osas (CSB Image-Meater) asendatakse punktid 2 ja 3 järgmisega:

„2. Seade CSB Image-Meater koosneb videokaamerast ja arvutist, mis on varustatud pildialalüüsi kaardiga, ekraaniga, printeriga, juhtmehhanismiga, mõõtemehhanismiga ja liidestega. Seadme Image-Meater kõik neli muutujat mõõdetakse rümba poolitusjoonest; keskseade muundab mõõdetud väärtused hinnanguliseks tailihasisalduseks.

3. Rümba tailihasisaldus arvutatakse järgmise valemiga:

$$\hat{Y} = 60,12 - (0,487 \times G3) - (0,133 \times G4) + (0,111 \times M3) + (0,036 \times M4)$$

kus:

\hat{Y} = tailiha arvestuslik protsendimäär rümbas,

G3 – peki (sh kamar) paksus millimeetrites, mõõdetuna keskset tuharalihast (*musculus gluteus medius*) katva peki kõige õhemas kohas,

G4 – peki (sh kamar) keskmine paksus millimeetrites, mõõdetuna nelja nimmelüli (Va, Vb, Vc, Vd) kohal,

M3 – lihase paksus millimeetrites, mõõdetuna lühimat ühendusjoont pidi keskse tuharalihase (*musculus gluteus medius*) eesmise (koljupoolse) otsa ja selgrookanali ülemise (selgmise) seinaga vahel kõige õhemas kohas,

M4 – lihase keskmine paksus millimeetrites, mõõdetuna nelja nimmelüli (Va, Vb, Vc, Vd) kohal.

Valem kehtib 45–125 kilogrammi kaaluvate rümpade puhul.”

III

(Muud aktid)

EUROOPA MAJANDUSPIIRKOND

EFTA JÄRELEVALVEAMETI OTSUS

nr 12/12/COL,

25. jaanuar 2012,

millega kaheksakümne neljandat korda muudetakse riigiabi menetlus- ja sisulisi eeskirju, lisades uued peatükid riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamise eest makstava hüvitise suhtes ja avalike teenuste osutamise eest makstava hüvitisena antava riigiabi raamistiku kohta

EFTA JÄRELEVALVEAMET (edaspidi „järelvalveamet“),

Võttes arvesse, et:

järelvalveameti ja kohtu asutamist käsitleva lepingu (edaspidi „järelvalve- ja kohtuleping“) artikli 5 lõike 2 punkti b kohaselt avaldab EFTA järelvalveamet teateid või suuniseid küsimuste kohta, mida Euroopa Majanduspiirkonna lepingus (edaspidi „EMP leping“) käsitletakse, kui see on sätestatud kõnealuses lepingus või järelvalve- ja kohtulepingus või kui EFTA järelvalveamet seda vajalikuks peab,

20. detsembril 2011 võttis Euroopa Komisjon vastu komisjoni teatise Euroopa riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamise eest makstava hüvitise suhtes (ELT C 8, 11.1.2012, lk 4) ning komisjoni teatise „Euroopa Liidu raamistik riigiabi jaoks, mida antakse avalike teenuste eest makstava hüvitisena“ (ELT C 8, 11.1.2012, lk 15),

nimetatud teatised on olulised ka Euroopa Majanduspiirkonna jaoks,

EMP riigiabi eeskirjade ühetaoline kohaldamine tuleb tagada kogu Euroopa Majanduspiirkonnas kooskõlas EMP lepingu artiklis 1 sätestatud ühtsuse tagamise eesmärgiga,

EMP lepingu XV lisa leheküljel 11 oleva peatüki „ÜLDIST“ II punkti kohaselt peab järelvalveamet pärast komisjoniga konsulteerimist vastu võtma Euroopa Komisjoni poolt vastuvõetud õigusaktidega kooskõlas olevaid õigusakte,

järelvalveamet konsulteeris Euroopa Komisjoni ja EFTA riikidega kõnealusel teemal 10. jaanuari 2012. aasta kirjades,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Riigiabi suuniseid muudetakse, lisades uue peatüki riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamise eest makstava hüvitise suhtes.

Uus peatükk on esitatud käesoleva otsuse I lisas.

Artikkel 2

Riigiabi suuniseid muudetakse, lisades uue peatüki avalike teenuste osutamise eest makstava hüvitisena antava riigiabi raamistiku kohta.

Uus peatükk on esitatud käesoleva otsuse II lisas.

Artikkel 3

Ainult otsuse ingliskeelne tekst on autentne.

Brüssel, 25. jaanuar 2012

EFTA järelvalveameti nimel

Oda Helen SLETNES
President

Sabine MONAUNI-TÖMÖRDY
Kolleegiumi liige

I LISA

VI OSA. AVALIKE TEENUSTE EEST MAKSTAVAT HÜVITIST, RIIGI OSALUST ETTEVÖTETES JA AVALIK-
ÕIGUSLIKELE ETTEVÖTETELE ANTAVAT ABI KÄSITLEVAD EESKIRJADRiigiabi eeskirjade kohaldamine üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamise eest makstava hüvitise
suhtes ⁽¹⁾

1 Eesmärk ja reguleerimisala

1. Üldist majandushuvi pakkuvad teenused mängivad kesket rolli sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse edendamisel. EMP lepingu osalised peavad igaüks oma võimete piires tagama, et kõnealused teenused toimiksid selliste põhimõtete alusel ja sellistel tingimustel, mis võimaldaksid neil täita oma eesmärged.
2. Teatavaid üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid saavad riiklikud või eraettevõtjad ⁽²⁾ pakkuda ilma EFTA riikide ametiasutuste rahalise toetuseta. Muud teenuseid saab pakkuda vaid tingimusel, et asjaomane ametiasutus annab teenusepakkujale rahalist hüvitist. Konkreetsete EMP eeskirjade puudumisel on EFTA riikidel üldjuhul vaba võimalus määrata, kuidas nende üldist majandushuvi pakkuvad teenused peaksid olema korraldatud ja rahastatud.
3. Käesoleva peatüki eesmärk on selgitada põhimõtteid, mille alusel kohaldatakse riigiabi eeskirju avalike teenuste hüvitamise suhtes ⁽³⁾. Seepärast keskendutakse neile riigiabi nõuetele, mis on avalike teenuste hüvitamise seisukohast kõige asjakohasemad.
4. 20. detsembril 2011 avaldas Euroopa Komisjon (edaspidi „komisjon“) teatise 2012/21/EL Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 106 lõike 2 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele avalike teenuste eest makstava hüvitise antava riigiabi suhtes ⁽⁴⁾ (edaspidi „otsus 2012/21/EL“), milles kuulutatakse üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamise eest makstavat teatavat liiki hüvitised Euroopa Liidu toimimise lepinguga kokkusobivaks riigiabiks vastavalt nimetatud lepingu artikli 106 lõikele 2 ning vabastatakse need sama lepingu artikli 108 lõike 3 kohasest teatamiskohustusest. Otsus 2012/21/EL püütakse inkorporeerida võimalikult kiiresti EMP lepingusse. Paralleelselt käesoleva peatükiga võttis EFTA järelevalveamet (edaspidi „järelevalveamet“) vastu raamistiku riigiabi jaoks, mida antakse avalike teenuste eest makstava hüvitise antava riigiabi, mis ei ole hõlmatud otsusega 2012/21/EL, kuulutada kokkusobivaks EMP lepingu artikli 59 lõikega 2. Komisjonil on kavas vastu võtta ka üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid käsitleva vähese tähtsusega abi määrus ⁽⁵⁾ (edaspidi „määrus“), milles selgitatakse, et teatavad hüvitusmeetmed ei ole riigiabi Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 tähenduses. Kui nimetatud määrus vastu võetakse, inkorporeeritakse see EMP lepingusse.
5. Käesolev peatükk ei piira muude EMP õiguse, eelkõige riigihankeid reguleerivate sätete ning EMP lepingust, sh lepingusse inkorporeeritud valdkondlikest õigusaktidest tulenevate nõuete kohaldamist. Kui riiklik ametiasutus otsustab usaldada teenuse pakkumise kolmandale isikule, peab see toimuma EMP lepingu XVI lisas sisalduvate riigihankeid reguleerivate EMP õigusnormide kohaselt. Samuti peavad juhul, kui riigihangete direktiivid on osaliselt või täielikult kohaldamatud (näiteks direktiivi 2004/18/EÜ ⁽⁶⁾ IIB lisas loetletud teenusekontsessioonid ja teenuselepingud, sealhulgas mitut liiki sotsiaalteenused), teenuse osutamise õiguse andmisel olema sellegipoolest täidetud EMP lepingus sätestatud läbipaistvuse, võrdse kohtlemise, proportsionaalsuse ja vastastikuse tunnustamise nõuded ⁽⁷⁾.

⁽¹⁾ Käesolev peatükk vastab komisjoni teatisele Euroopa riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamise eest makstava hüvitise suhtes (ELT C 8, 11.1.2012, lk 4).

⁽²⁾ EMP lepingu artikli 125 kohaselt ei mõjuta leping mingil viisil omandiõigussüsteemi lepinguosalisteks olevates riikides. Sellest tulenevalt ei diskrimineeri konkurentsieskirjad ettevõtjaid selle alusel, kas need kuuluvad riigile või tegutsevad erasektoris.

⁽³⁾ Euroopa komisjon on avaldanud täiendavaid juhiseid juhendis „Euroopa Liidu riigiabi, riigihanke ja siseturu eeskirjade kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvate teenuste, eelkõige üldist huvi pakkuvate sotsiaalteenuste suhtes“, SEK(2010) 1545 (lõplik), 7.12.2010.

⁽⁴⁾ ELT L 7, 11.1.2012, lk 3.

⁽⁵⁾ Määruse eelnõu on avaldatud väljaandes ELT C 8, 11.1.2012, lk 23.

⁽⁶⁾ Inkorporeeritud EMP lepingu XVI lisa punkti 2.

⁽⁷⁾ Kohtuasi C-324/98: *Telaustria Verlags GmbH ja Telefonadress GmbH vs. Telekom Austria AG* (EKL 2000, lk I-10745, punkt 60) ja komisjoni tõlgendav teatis, milles käsitletakse ühenduse õigust lepingute sõlmimisel, mis ei ole või on ainult osaliselt reguleeritud riigihankedirektiividega (ELT C 179, 1.8.2006, lk 2).

6. Järelevalveamet vastab peale käesolevas peatükis lisaks otsuses 2012/21/EL ja raamistikus käsitletavate küsimuste ka üksikküsimustele, mis tekivad riigiabi eeskirjade kohaldamisel üldist majandushuvi pakkuvate teenuste suhtes ⁽¹⁾.
7. Käesoleva peatükiga ei vaidlustata Euroopa Liidu Kohtu ja EFTA kohtu asjaomast pretsedendiõigust.

2 Riigiabi mõistega seotud üldsätted

2.1 Ettevõtja ja majandustegevuse mõiste

8. Vastavalt EMP lepingu artikli 61 lõikele 1 kehtivad riigiabi eeskirjad üldjuhul vaid siis, kui abisaaja on „ettevõtja”. Seepärast on asjaolu, kas üldist majandushuvi pakkuvate teenuste pakkujat tuleb lugeda ettevõtjaks või mitte, riigiabi eeskirjade kohaldamisel määrava tähtsusega.

2.1.1 Üldpõhimõtted

9. Euroopa Kohus on määranud ettevõtjaid sõltumata nende õiguslikust seisundist ja nende rahastamise viisist järjekindlalt majandustegevusega tegelevate üksustena ⁽²⁾. Seega sõltub konkreetse üksuse liigitamine ettevõtjaks täielikult tema tegevuse sisust. Sellel üldpõhimõttel on kolm olulist tagajärge:

Esiteks ei ole üksuse riiklikust õigusest tulenev seisund otsustav. Näiteks võib üksust, mida liigitatakse riikliku õiguse kohaselt assotsiatsiooniks või spordiklubiks, lugeda sellegipoolest ettevõtjaks EMP lepingu artikli 61 lõike 1 tähenduses. Ainus oluline kriteerium on siin, kas ta tegeleb majandustegevusega.

Teiseks ei sõltu riigiabi eeskirjade kohaldamine sellest, kas üksus on loodud kasumi saamiseks. Euroopa Kohtu ja Üldkohtu praktika alusel võivad ka mittetulundusüksused pakkuda turul kaupu ja teenuseid ⁽³⁾. Kui kaupu ja/või teenuseid ei pakuta, jäävad mittetulundusüksused loomulikult riigiabi kontrollist täielikult välja.

Kolmandaks on üksuse liigitamine ettevõtjaks alati seotud konkreetse tegevusega. Üksust, mis tegeleb nii majandustegevuse kui ka mitte-majandustegevusega, tuleb lugeda ettevõtjaks ainult seoses esimesega.

10. Kaht eraldi juriidilist isikut võidakse riigiabi eeskirjade kohaldamise eesmärgil lugeda üht majandusüksust moodustavateks. Kõnealust majandusüksust loetakse asjaomaseks ettevõtjaks. Euroopa Kohus arvestab enamuseosaluse olemasolu või funktsionaalseid, majanduslikke ja orgaanilisi sidemeid ⁽⁴⁾. Teisest küljest ei ole üksus, mis ei paku turul ei kaupu ega teenuseid, ettevõtja üksnes osaluse või enamusosaluse tõttu, juhul kui osalusest tuleneb vaid osaniku või liikme õiguste kasutamine ning olenevalt olukorrast dividendide saamine, mis on lihtsalt vara omamise tagajärg ⁽⁵⁾.

11. Selgitamaks majandustegevuse ja mitte-majandustegevuse erinevust, on Euroopa Kohus olnud järjekindlalt seisukohal, et mis tahes tegevus, mis seisneb kaupade ja teenuste pakkumises turul, on majandustegevus ⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ Küsimusi saab saata ka komisjonile tema üldist majandushuvi pakkuvate teenuste alase interaktiivse teabetalituse kaudu, mis on kättesaadav komisjoni veebisaidil http://ec.europa.eu/services_general_interest/registration/form_en.html

⁽²⁾ Liidetud kohtuasjad C-180/98–C-184/98: *Pavlov ja teised*, EKL 2000, lk I-6451.

⁽³⁾ Vt liidetud kohtuasjad 209/78 kuni 215/78 ja 218/78: *Van Landewyck*, EKL 1980, lk 3125, punkt 21; kohtuasi C-244/94: *FFSA ja teised*, EKL 1995, lk I-4013 ning kohtuasi C-49/07: *MOTOE*, EKL 2008, lk I-4863, punktid 27 ja 28.

⁽⁴⁾ Kohtuasi C-480/09: *AceaElectrabel Produzione SpA vs. komisjon* (EKL 2010, punktid 47–55) ning kohtuasi C-222/04: *Ministero dell'Economia e delle Finanze vs. Cassa di Risparmio di Firenze SPA ja teised*, EKL 2006, lk I-289, punkt 112.

⁽⁵⁾ Kohtuasi C-222/04 *Ministero dell'Economia e delle Finanze vs. Cassa di Risparmio di Firenze ja teised* (EKL 2006, lk I-289, punktid 107–118 ja 125).

⁽⁶⁾ Kohtuasi 118/85: *komisjon vs. Itaalia*, (EKL 1987, lk 2599, punkt 7; kohtuasi C-35/96, *komisjon vs. Itaalia*, EKL 1998, lk I-3851, punkt 36, ning liidetud kohtuasjad C-180/98 kuni C-184/98: *Pavlov ja teised*, punkt 75).

12. Küsimus, kas teatava teenuse jaoks on olemas turg, võib sõltuda sellest, kuidas asjaomased EFTA riigid on selle teenuse korraldanud ⁽¹⁾. Riigiabi eeskirjad kehtivad üksnes juhul, kui teatav tegevus toimub turukeskkonnas. Teatavate teenuste majanduslik olemus võib seega EFTA riigiti erineda. Pealegi võib konkreetse teenuse liigitus sõltuvalt poliitilistest valikutest või majandussündmustest aja jooksul muutuda. See, mis täna ei ole turutegevus, võib tulevikus selleks muutuda, ja vastupidi.
13. Ametiasutuse otsus mitte lubada kolmandatel isikutel teatavat teenust pakkuda (näiteks seepärast, et ta soovib pakkuda teenust ametiasutusesiseselt), ei välista majandustegevuse olemasolu. Vaatamata turu sulgemisele võib majandustegevus eksisteerida, kui muud turuosaliseid sooviksid ja suudaksid pakkuda teenust asjaomasel turul. Asjaolu, et konkreetset teenust pakutakse ametiasutusesiseselt ⁽²⁾, ei välista üldjuhul tegevuse majanduslikku olemust ⁽³⁾.
14. Kuna majanduslike ja mittemajanduslike teenuste erinevus sõltub konkreetse EFTA riigi poliitilistest ja majanduslikest iseärasustest, ei ole võimalik koostada ammendavat nimekirja tegevustest, mis a priori ei oleks kunagi majanduslikud. Selline nimekiri ei pakuks tegelikku õiguskindlust ja seega oleks selle vähe kasu. Selle asemel püütakse järgnevates punktides selgitada erinevust mitme olulise valdkonna näitel.
15. EMP leping ei sisalda majandustegevuse määratlust, ent kohtupraktika pakub erinevaid kriteeriume siseturu eeskirjade ja konkurentsioiguse kohaldamiseks ⁽⁴⁾.

2.1.2 Avaliku võimu teostamine

16. Euroopa Kohtu praktikast järeldub, et aluslepingu artikkel 107, mis vastab EMP lepingu artiklile 61, ei kehti, kui riik teostab avalikku võimu ⁽⁵⁾ või kui riiklikud ametiasutused toimivad riiklike ametiasutustena ⁽⁶⁾. Üksust võib lugeda avalikku võimu teostavaks juhul, kui asjaomane tegevusala on osa riigi olulistest funktsioonidest või on nende funktsioonidega seotud oma olemuse, eesmärgi ja seda reguleerivate eeskirjade poolst ⁽⁷⁾. Üldjuhul ei loeta majandustegevuseks tegevusalasid, mis on olemuslikult riikliku ametiasutuse eelisõiguste osa ja milles osaleb riik. Erandiks on juhud, kus asjaomane EFTA riik on otsustanud kehtestada turumehhanismid. Sellisteks tegevusaladeks on näiteks:

- a) sõjavägi või politsei;
- b) lennuliikluse ohutus ja kontroll ⁽⁸⁾;
- c) mereliikluse ohutus ja kontroll ⁽⁹⁾;

⁽¹⁾ Liidetud kohtuasjad C-159/91 ja C-160/91: *Poucet ja Pistre*, EKL 1993, lk I-637.

⁽²⁾ Vt kohtujurist Geelhoedi ettepanek kohtuasjas C-295/05: *Asociación Nacional de Empresas Forestales (Asemfo) vs. Transformación Agraria SA (Tragsa) ja Administración del Estado*, EKL 2007, lk I-2999, punktid 110–116; Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2007. aasta määruse (EÜ) nr 1370/2007 (mis käsitleb avaliku reisirajateveteenuse osutamist raudteel ja maanteel ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 1191/69 ja (EMÜ) nr 1107/70 (ELT L 315, 3.12.2007, lk 1)) artikli 5 lõige 2 ja artikli 6 lõige 1; komisjoni 23. veebruari 2011. aasta otsuse 2011/501/EL (mis käsitleb riigiabi C 58/06 (ex NN 98/05), mida Saksamaa andis Verkehrsverbund Rhein-Ruhri ettevõtjatele Bahnen der Stadt Monheim (BSM) ja Rheinische Bahngesellschaft (RBG) (ELT L 210, 17.8.2011, lk 1)) punktid 208–209.

⁽³⁾ Samuti ei oma see tähtsust asjaomaste teenuste üldist majandushuvi pakkuvateks teenusteks liigitamise seisukohast; vt 3.2 jaotis.

⁽⁴⁾ Kohtuasi C-519/04 P: *David Meca-Medina ja Igor Majcen vs. Komisjon*, EKL 2006, lk I-6991, punktid 30–33; kohtuasi C-350/07: *Kattner Stahlbau*, EKL 2009, lk I-1513, punktid 66, 72, 74 ja 75; kohtujurist Poiares Maduro 10. novembril 2005 esitatud arvamuse kohtuasjas C-205/03 P: *FENIN*, EKL 2006, lk I-6295, punkt 50 ja 51.

⁽⁵⁾ Kohtuasi C-118/85: *komisjon vs. Itaalia*, punktid 7 ja 8.

⁽⁶⁾ Kohtuasi C-30/87: *Bodson/Pompes funebres des régions libérées*, EKL 1988, lk I-2479, punkt 18.

⁽⁷⁾ Vt eriti kohtuasi C-364/92, *SAT/Eurocontrol*, EKL 1994, lk I-43, punkt 30.

⁽⁸⁾ Kohtuasi C-364/92: *SAT/Eurocontrol*, punkt 27 ning kohtuasi C-113/07 P *Sellex Sistemi Integrati vs. Komisjon*, EKL 2009, lk I-2207, punkt 71.

⁽⁹⁾ Komisjoni 16. oktoobri 2002. aasta otsus, mis käsitleb juhtumit N 438/02 – Belgia – Riigiabi sadamavaldajatele (EÜT C 284, 21.11.2002).

- d) saastevastane järelevalve ⁽¹⁾ ning
- e) vanglakaristuste korraldamine, rahastamine ja täideviimine ⁽²⁾.

2.1.3 Sotsiaalkindlustus

17. Kas sotsiaalkindlustust tuleks liigitada majandustegevuseks, sõltub sotsiaalkindlustussüsteemide korraldusest ja ülesehitusest. Põhimõtteliselt teevad Euroopa Kohus ja Üldkohus vahet solidaarsuspõhimõttel rajanevatel ja majanduslikel süsteemidel.
18. Euroopa Kohus ja Üldkohus on kasutanud mitmesuguseid kriteeriume määramaks kindlaks, kas sotsiaalkindlustussüsteem rajaneb solidaarsuspõhimõttel ega ole seega majandustegevus. Mitmesugused kriteeriumid:
 - a) kas tegevuskavaga liitumine on kohustuslik ⁽³⁾;
 - b) kas süsteem täidab üksnes sotsiaalseid eesmärke ⁽⁴⁾;
 - c) kas süsteem on mittetulunduslik ⁽⁵⁾;
 - d) kas toetused on tehtud sissemaksetest sõltumatud ⁽⁶⁾;
 - e) kas makstavad hüvitised on proportsionaalsed kindlustatud isiku sissetulekutega või mitte ⁽⁷⁾ ning
 - f) kas süsteem on riikliku järelevalve all ⁽⁸⁾.
19. Selliseid solidaarsuspõhimõttel rajanevaid süsteeme tuleb eristada majanduslikest süsteemidest ⁽⁹⁾. Erinevalt solidaarsuspõhimõttel rajanevatest süsteemidest iseloomustab majanduslikke süsteeme sageli:
 - a) valikuline liikmesus ⁽¹⁰⁾;
 - b) kapitaliseerimispõhimõtte (väljamaksete sõltuvus tehtud sissemaksetest ja süsteemi finantstulemustest) ⁽¹¹⁾;
 - c) nende tulunduslik iseloom ⁽¹²⁾ ning

⁽¹⁾ Kohtuasi C-343/95: *Calg & Figli*, EKL 1997, lk I-1547, punkt 22.

⁽²⁾ Komisjoni otsus, mis käsitleb juhtumit N 140/2006 – Leedu – Toetuste eraldamine riiklikele ettevõtjatele karistusasutustes (ELT C 244, 11.10.2006).

⁽³⁾ Ühendatud kohtuasjad C-159/91 ja C-160/91 *Poucet ja Pistre*, EKL 1993, lk I-637, punkt 13.

⁽⁴⁾ Kohtuasi C-218/00: *Cisal ja INAIL*, EKL 2002, lk I-691, punkt 45.

⁽⁵⁾ Liidetud kohtuasjad C-264/01, C-306/01, C-354/01 ja C-355/01: *AOK Bundesverband*, EKL 2004, lk I-2493, punktid 47–55.

⁽⁶⁾ Liidetud kohtuasjad C-159/91 ja C-160/91: *Poucet ja Pistre*, punktid 15–18.

⁽⁷⁾ Kohtuasi C-218/00: *Cisal ja INAIL*, punkt 40.

⁽⁸⁾ Ühendatud kohtuasjad C-159/91 ja C-160/91 *Poucet ja Pistre*, punkt 14; kohtuasi C-218/00: *Cisal ja INAIL*, punktid 43–48 ning liidetud kohtuasjad C-264/01, C-306/01, C-354/01 ja C-355/01: *AOK Bundesverband*, punktid 51–55.

⁽⁹⁾ Vt eriti kohtuasi C-244/94 *FFSA ja teised*, punkt 19.

⁽¹⁰⁾ Kohtuasi C-67/96, *Albany*, EKL 1999, lk I-5751, punktid 80–87.

⁽¹¹⁾ Kohtuasi C-244/94: *FFSA ja teised*, punktid 9 ja 17–20; kohtuasi C-67/96: *Albany*, punktid 81–85; vt ka liidetud kohtuasjad C-115/97 kuni C-117/97: *Brentjens*, EKL 1999, lk I-6025, punktid 81–85; kohtuasi C-219/97: *Drijvende Bokken*, EKL 1999, lk I-6121, punktid 71–75, ning liidetud kohtuasjad C-180/98 kuni C-184/98: *Pavlov ja teised*, punktid 114 ja 115.

⁽¹²⁾ Ühendatud kohtuasjad C-115/97 kuni C-117/97 *Brentjens*.

d) alussüsteemi toetusi täiendavate väljamaksete pakkumine ⁽¹⁾.

20. Mõned süsteemid sisaldavad mõlema kategooria elemente. Sellistel juhtudel sõltub süsteemi liigitus erinevate elementide ja nende olulisuse analüüsist ⁽²⁾.

2.1.4 Tervishoid

21. EMP riikide tervishoiusüsteemid erinevad üksteisest märkimisväärselt. Mil määral eri tervishoiuteenuste pakkujad turukeskkonnas üksteisega konkureerivad, sõltub suurel määral järgmistest riiklikest iseärasustest.

22. Mõnes riiklikus süsteemis on riiklikud haiglad riikliku tervishoiusüsteemi lahutamatu osa ja rajanevad peaaegu täielikult solidaarsuspõhimõttel ⁽³⁾. Selliseid haiglaid rahastatakse otse sotsiaalkindlustusmaksetest ja muudest riigi vahenditest ning need pakuvad oma teenuseid liikmetele üldise kindlustuskatte alusel tasuta ⁽⁴⁾. Euroopa Kohus ja Üldkohus on kinnitanud, et seal, kus eksisteerivad sellelaadsed struktuurid, ei toimi asjaomased organisatsioonid ettevõtjatena ⁽⁵⁾.

23. Kirjeldatud struktuuri korral ei ole majanduslik isegi see tegevus, mida saaks iseenesest pidada majanduslikuks, kuid mida viiakse läbi üksnes teise, mittemajandusliku teenuse pakkumiseks. Organisatsioon, kes ostab kaupu mittemajandusliku teenuse osutamiseks, ka juhul, kui ta ostab kaupu suures koguses, ei toimi ettevõtjana lihtsalt seepärast, et ta on asjaomasel turul ostja ⁽⁶⁾.

24. Muudes riiklikes süsteemides pakuvad haiglad ja muud tervishoiuteenuse pakkujad oma teenuseid tasu eest, tulgu see kas otse patsientidelt või nende kindlustuselt ⁽⁷⁾. Sellistes süsteemides konkureerivad haiglad teataval määral tervishoiuteenuste pakkumises. Sellisel juhul ei piisa asjaolust, et tervishoiuteenust pakub riiklik haigla, tegevuse liigitamiseks mittemajanduslikuks.

25. Euroopa Kohus ja Üldkohus on ka selgitanud, et tervishoiuteenuseid, mida pakuvad tasu eest ja omal riskil sõltumatud arstid ja muud eraõiguslikud ettevõtjad, tuleb lugeda majandustegevuseks ⁽⁸⁾. Samad põhimõtted kehtiksid sõltumatute apteekide suhtes.

2.1.5 Haridus

26. Kohtupraktika on määranud kindlaks, et riikliku haridussüsteemi raames korraldatud ja riigi järelevalve all olevat riiklikku haridusteenust võib lugeda mittemajanduslikuks tegevuseks. Seoses sellega on Euroopa Kohus viidanud, et

„[riigil] ei olnud üldreeglina riigieelarvest ja mitte õppijate või nende vanemate poolt rahastatava riikliku haridussüsteemi loomisel ja ülalpidamisel kavatsust arendada tasulist tegevust, vaid ta täitis oma sotsiaalseid, kultuurilisi ja haridusalaseid ülesandeid oma elanike suhtes” ⁽⁹⁾.

⁽¹⁾ Ühendatud kohtuasjad C-180/98 kuni C-184/98 *Pavlov ja teised*.

⁽²⁾ Kohtuasi C-350/07: *Kattner Stahlbau*, EKL 2009, lk I-1513.

⁽³⁾ Euroopa kohtute praktika kohaselt on kõige markantsemaks näiteks Hispaania riiklik tervishoiusüsteem (vt kohtuasi T-319/99: *FENIN*, EKL 2003, lk II-357).

⁽⁴⁾ Sõltuvalt süsteemi üldistest iseärasustest ei või sissemaksed, mis katavad vaid väikse osa teenuse tegelikest kuludest, mõjutada selle liigitamist mittemajanduslikuks.

⁽⁵⁾ Kohtuasi T-319/99 *FENIN*, EKL 2003, lk II-357, punkt 39.

⁽⁶⁾ Kohtuasi T-319/99 *FENIN*, punkt 40.

⁽⁷⁾ Vt näiteks kohtuasi C-244/94 *FFSA*, kohtuasi C-67/96 *Albany*, ühendatud kohtuasjad C-115/97, C-116/97 ja C-117/97 *Brentjens*, ning kohtuasi C-219/97 *Drijvende Bokken*.

⁽⁸⁾ Vt liidetud kohtuasjad C-180/98 kuni C-184/98: *Pavlov ja teised*, punktid 75 ja 77.

⁽⁹⁾ Vt muu hulgas kohtuasi C-318/05 *komisjon vs. Saksamaa*, EKL 2007, lk I-6957, punkt 68. Vt ka komisjoni 25. aprilli 2001. aasta otsus N 118/00: *Subvention publiques aux clubs sportifs professionnels*, ning EFTA järelevalvemeti otsus juhtumi 68123 kohta – *Norra – Nasjonal digital læringsarena* (12.10.2011, lk 9).

27. Sama kohtupraktika kohaselt ei mõjuta riikliku hariduse mittemajanduslikku iseloomu põhimõtteliselt asjaolu, et õpilastel või nende vanematel tuleb mõnikord tasuda õppemaksu või sisseastumismakse, mis aitavad kanda süsteemi toimimiskulusid. Sellised rahalised panused katavad sageli vaid murdosa teenuse tegelikest kuludest ja neid ei saa lugeda tasuks osutatud teenuse eest. Seega ei muuda need peamiselt riigi vahenditest rahastatava üldise haridusteenuse mittemajanduslikku olemust⁽¹⁾. Need põhimõtted võivad hõlmata selliseid riiklikke haridusteenuseid nagu kutseõpe⁽²⁾, era- ja riiklikud algkoolid⁽³⁾ ning lasteaiad⁽⁴⁾, kõrvaltegevus ülikooli õppejõuna⁽⁵⁾ ja hariduse andmine ülikoolides⁽⁶⁾.
28. Sellist haridusteenuste riiklikku pakkumist tuleb eristada nendest teenustest, mida rahastatakse peamiselt lapsevanemate või õpilaste poolt või ärituludest. Näiteks jäävad täielikult üliõpilaste poolt rahastatavad kõrgharidust pakkuvad äriettevõtjad ilmselgelt sellest kategooriast välja. Teatavates süsteemides saavad haridusteenuseid pakkuda ka riiklikud asutused, mida tuleks nende olemuse, rahastamisstruktuuri ja konkureerivate eraõiguslike organisatsioonide olemasolu tõttu majandustegevusega tegelevateks lugeda.
29. Järelevalveamet selgitas riigiabi suunistes teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi kohta⁽⁷⁾, et ülikoolide ja teadusasutuste teatav tegevus jääb riigiabi eeskirjade reguleerimisalast välja. See käib peamiselt teadusasutuste esmase tegevuse kohta:
- a) koolitus töötajate oskuste suurendamiseks ja parandamiseks;
 - b) sõltumatu teadus- ja arendustegevus teadmiste suurendamise ja arusaamise parandamise nimel, sealhulgas teadus- ja arenduskoostöö ning
 - c) uuringutulemuste levitamine.
30. Lisaks sellele on järelevalveamet selgitanud, et tehnoloogiasirdega seotud tegevus (litsentsid, järeleteadmiste loomine või teadusasutuse loodud teadmiste muu kasutamiseviis) on mittemajanduslik juhul, kui kõnealune tegevus toimub asutuse sees⁽⁸⁾ ja kogu sissetulek sellest investeeritakse uuesti asjaomaste teadusasutuste esmasse tegevustesse⁽⁹⁾.

2.2 Riigi vahendid

31. Riigiabina EMP lepingu artikli 61 tähenduses saab käsitada üksnes otseselt või kaudselt riigi vahenditest antavaid eeliseid⁽¹⁰⁾. Eravahenditest rahastatavad eelised võivad tugevdada teatavate ettevõtjate positsiooni, kuid ei kuulu EMP lepingu artikli 61 reguleerimisalasse.

⁽¹⁾ EFTA kohtu 21. veebruari 2008. aasta otsus kohtuasjas E-5/07.

⁽²⁾ Kohtuasi 263/86 *Humbel*, EKL 1988, lk 5365.

⁽³⁾ Kohtuasi C-318/05: *komisjon vs. Saksamaa*, EKL 2007, lk I-6957, ning kohtuasi C-76/05: *Schwartz*, EKL 2007, lk 6849.

⁽⁴⁾ EFTA kohtu 21. veebruari 2008. aasta otsus kohtuasjas E-5/07.

⁽⁵⁾ Kohtuasi C-281/06: *Jundt*, EKL 2007, lk I-12231.

⁽⁶⁾ Kohtuasi 109/92: *Wirth*, EKL 1993, lk I-6447.

⁽⁷⁾ ELT L 305, 19.11.2009, lk 1, ja EMP kaasanne nr 60, 19.11.2009, lk 1.

⁽⁸⁾ Vastavalt riigiabi suuniste peatüki (teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi kohta) joonealusele märkusele 26 tähendab „asutusesisene” olukorda, kus teadusasutus(t)e loodud teadmisi kasutatakse kas teadusasutuse osakonnas või tütarettevõtjas või ühiselt teiste teadusasutustega. Kolmandate isikutega konkreetsete teenuste kohta lepingu sõlmimine avatud pakkumismenetluse teel ei ohusta sellise tegevuse asutusesisest staatust.

⁽⁹⁾ Vt peatüki (teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi kohta) punktid 3.1.1 ja 3.1.2.

⁽¹⁰⁾ Ühendatud kohtuasjad C-52/97 kuni C-54/97 *Viscido ja teised*, EKL 1998, lk I-2629, punkt 13, ja kohtuasi C-53/00 *Ferring*, EKL 2001, lk I-9067, punkt 16. Kohtuasi C-379/98: *PreussenElektra vs. Schleswag*, EKL 2001, lk I-2099.

32. Selline riigi vahendite ümberpaigutamine võib toimuda mitmes vormis, näiteks otsetoetused, maksusoodustused ja mitterahalised hüvitised. Eelkõige on riigi vahenditest loobumine see, kui riik ei nõua teatavate teenuste eest turuhinda. Ka Euroopa Kohus kinnitas oma otsuses, mille ta tegi kohtuasjas C-482/99 *Prantsusmaa vs. komisjon* ⁽¹⁾, et riikliku ettevõtja vahendid on riigi vahendid aluslepingu artikli 107 (mis vastab EMP lepingu artiklike 61) tähenduses, sest riiklikud ametiasutused saavad neid vahendeid kontrollida. Juhul kui ettevõtjat, kellele on tehtud ülesandeks üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamine, rahastatakse riikliku ettevõtja käest saadavate vahenditega ja see rahastamine on seostatav riigiga, võib tegemist olla riigiabiga.
33. Riigi tegevusalal toimuv tegevus või kasutuslitsentside või muude majanduslikku väärtust omavate eri- või ainuõiguste andmine ilma pakkumismenetluseta võib tähendada riigi vahenditest loobumist ja luua nende saajatele eelise ⁽²⁾.
34. EFTA riigid võivad mõnel juhul rahastada üldist majandushuvi pakkuvat teenust teatavate ettevõtjate või kasutajate makstavatest tasudest või osamaksudest, mis antakse üle ettevõtjale, kellele on tehtud ülesandeks kõnealuse üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamine. Euroopa Kohus on uurinud sellist rahastamiskorda, eelkõige oma otsuses kohtuasjas 173/73: *Itaalia vs. komisjon* ⁽³⁾, milles on öeldud:

„Kuna kõnealuseid vahendeid rahastatakse riigi õigusega sätestatud kohustuslike osamaksude kaudu ja neid, nagu käesoleva juhtumi puhul, hallatakse ja jagatakse kooskõlas osutatud õigussätetega, tuleb neid lugeda riigi vahenditeks [aluslepingu] artikli [107] tähenduses ning seda isegi juhul, kui neid haldavad asutused, mis ei ole riiklikud ametiasutused.”

35. Samuti kinnitas Euroopa Kohus oma otsuses liidetud kohtuasjades C-78/90 kuni C-83/90: *Compagnie Commerciale de l'Ouest* ⁽⁴⁾, et maksutaolistest lõivudest rahastatavad meetmed on riigi vahenditest rahastatavad meetmed.
36. Seega on üldist majandushuvi pakkuvate teenuste käitamiseks mõeldud hüvitismaksed, mida rahastatakse maksutaolistest lõivudest või riigi poolt kehtestatud kohustuslikest osamaksudest ning mida hallatakse ja jagatakse kooskõlas õigussätetega, riigi vahenditest tehtavad hüvitismaksed.

2.3 Mõju kaubandusele

37. Et olla hõlmatud EMP lepingu artikliga 61, peab avaliku teenuse osutamise eest makstav hüvitis mõjutama või ähvardama mõjutada lepinguosaliste vahelist kaubandust. Sellise mõju eeltingimuseks on üldjuhul konkurentsile avatud turu olemasolu. Seega kohaldatakse juhul, kui EMP lepingu või riiklike õigusaktidega või *de facto* majandusarengu kaudu avatakse turud konkurentsile, riigiabi eeskirju. Sellises olukorras on EFTA riikidel õigus otsustada, kuidas määratleda, korraldada ja rahastada üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid, mille suhtes kohaldatakse riigiabi kontrolli, kui teenuste pakkujale, olgu siis riiklikele või eraettevõtjatele (sealhulgas ametiasutusesisestele teenuste pakkujatele) makstakse hüvitist. Juhul kui turg on reserveeritud ühele konkreetsele ettevõtjale (sealhulgas ametiasutusesisesele teenuste pakkujale), kohaldatakse kõnealusele ettevõtjale makstava hüvitise suhtes samuti riigiabi kontrolli. Kui majandustegevus on konkurentsile avatud, võib otsus tagada

⁽¹⁾ Kohtuasi C-482/99, *Prantsusmaa vs. komisjon*, EKL 2002, lk I-4397.

⁽²⁾ Kohtuasi C-462/99: *Connect Austria Gesellschaft für Telekommunikation GmbH vs. Telekom-Control-Kommission ja Mobilkom Austria AG* (EKL 2003, lk I-05197, punktid 92 ja 93) ning kohtuasi T-475/04: *Bouygues ja Bouygues Télécom SA vs. komisjon* (EKL 2007, lk II-02097, punktid 101, 104, 105 ja 111).

⁽³⁾ Kohtuasi 173/73: *Itaalia vs komisjon*, EKL 1974, lk 709, punkt 16. Vt ka kohtuasjad 78/79: *Steinike*, EKL 1977, lk 595, punkt 21, ja C-206/06: *Essent Netwerk*, EKL 2008, lk 5497, punktid 47, 57 ja 96.

⁽⁴⁾ *Compagnie Commerciale de l'Ouest ja teised vs. Receveur Principal des Douanes de La Pallice Port* (EKL 1992, lk I-1847, punkt 35). Vt ka liidetud kohtuasjad C-34/01 kuni C-38/01: *Enirisorse SpA vs. Ministero delle Finanze* (EKL 2003, lk I-14243, punkt 26).

üldist majandushuvi pakkuvad teenused mõne muu meetodi kui avaliku hankemenetlusega (millega kindlustatakse ühendusele väikseimad võimalikud kulud) konkurentsi moonutada, takistades konkurentidel turule siseneda või hõlbustades abisaajal laiendada oma tegevust muudel turgudel. Konkurentsimoonutused võivad tekkida ka sisenditurgudel. Liberaliseerimata turul tegutsevatele ettevõtjale antav abi võib mõjutada kaubandust, kui abi saav ettevõtja tegutseb ka liberaliseeritud turgudel ⁽¹⁾.

38. Abimeetmed võivad mõjutada kaubandust ka siis, kui abi saav ettevõtja ise piiriüleses tegevuses ei osale. Sellistel juhtudel võib sisemine pakkumine püsida või suurened, vähendades seega muude lepinguosaliste juures asutatud ettevõtete võimalusi pakkuda oma teenuseid asjaomases EFTA riigis ⁽²⁾.
39. Euroopa Kohtu praktika kohaselt ei ole olemas läve ega protsendimäära, millest allpool võib lepinguosaliste vahelist kaubandust lugeda mittemõjutatuks ⁽³⁾. Abisumma või abi saava ettevõtja suhteline väiksus ei tähenda *a priori*, et lepinguosaliste vaheline kaubandus jääb mõjutamata.
40. Teisest küljest on komisjon mitme juhtumi puhul otsustanud, et tegevus oli täielikult kohaliku iseloomuga ega mõjutanud lepinguosaliste vahelist kaubandust. Näited:
- a) eelistatavalt kohalikele elanikele kasutamiseks mõeldud ujumisbasseinid ⁽⁴⁾;
 - b) ainult kohalikele elanikele mõeldud kohalikud haiglad ⁽⁵⁾;
 - c) kohalikud muuseumid, mis tõenäoliselt ei meelita välismaiseid külastajaid ⁽⁶⁾ ning
 - d) kohalikud kultuurisündmused, mille võimalik publik piirdub kohalike elanikega ⁽⁷⁾.
41. Järelevalveamet ei pea vaatama läbi kogu EFTA riikide poolt antavat finantsabi. Komisjoni 15. detsembri 2006. aasta määruses (EÜ) nr 1998/2006, milles käsitletakse asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes ⁽⁸⁾, on sätestatud, et abi, mille summa ei ületa kolme aasta jooksul 200 000 eurot ettevõtja kohta, ei ole hõlmatud EMP lepingu artikli 61 lõikega 1. Konkreetsed vähese tähtsuse läved kehtivad transpordisektoris ⁽⁹⁾ ning komisjon kavatses võtta vastu määruse, milles käsitletakse vähese tähtsuse läve üldist majandushuvi pakkuvate kohalike teenuste puhul, ja mis inkorporeeritakse EMP lepingusse.

3 Tingimused, mille korral avaliku teenuse osutamise eest makstav hüvitis ei ole riigiabi

3.1 Euroopa Kohtu kehtestatud kriteeriumid

42. Euroopa Kohus selgitas oma otsuses *Altmarki* juhtumi kohta ⁽¹⁰⁾ täiendavalt tingimusi, mille korral avaliku teenuse osutamise eest makstav hüvitis ei ole riigiabi, sest puudub igasugune eelis.
43. Euroopa Kohus on öelnud:

„Kui riigi meedet tuleb pidada hüvitiseks abisaajate ettevõtjate poolt avaliku teenindamise kohustuse täitmiseks osutatud teenuste eest, nii et need ettevõtjad tegelikkuses rahalist kasu ei saa ja nimetatud meede ei aseta neid võrreldes teiste konkureerivate ettevõtjatega soodsamasse konkurentsiolukorda, ei kuulu selline meede [aluslepingu] artikli [107 lõike 1] reguleerimisalasse. Kuid selleks, et selline hüvitis väljuks konkreetset juhul riigiabi liigituse alt, peab olema täidetud rida tingimusi.

⁽¹⁾ Liidetud kohtuasjad T-298/97, T-312/97, T-313/97, T-315/97, T-600/97 kuni T-607/97, T-1/98, T-3/98 kuni T-6/98 ja T-23/98: *Mauro Alzetta ja teised vs. Komisjon*, EKL 2000, lk II-2319, punktid 143–147.

⁽²⁾ Vt eelkõige kohtuasi C-280/00: *Altmark Trans GmbH ja Regierungspräsidium Magdeburg vs. Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH* (EKL 2003, lk I-7747).

⁽³⁾ Kohtuasi C-280/00: *Altmark Trans GmbH ja Regierungspräsidium Magdeburg vs. Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH*, punkt 81.

⁽⁴⁾ Komisjoni otsus, mis käsitleb juhtumit N 258/2000 – Saksamaa – Dorsteni veekeskus (EÜT C 172, 16.6.2001, lk 16).

⁽⁵⁾ Komisjoni otsus, mis käsitleb juhtumit N 543/2001 – Iirimaa – Kapitalitoetused haiglatele (EÜT C 154, 28.6.2002, lk 4).

⁽⁶⁾ Komisjoni otsus, mis käsitleb juhtumit N 630/2003 – Itaalia – Kohalikud muuseumid – Sardiinia (ELT C 275, 8.12.2005, lk 3).

⁽⁷⁾ Komisjoni otsus, mis käsitleb juhtumit N 257/2007 – Hispaania – Toetus teatrilavastusteks Baskimaal (ELT C 173, 26.7.2007, lk 2).

⁽⁸⁾ ELT L 379, 28.12.2006, lk 5; inkorporeeritud EMP lepingu XV lisa punkti 1ea.

⁽⁹⁾ Vt transpordi kohta määruse (EÜ) nr 1998/2006 artikli 2 lõige 2.

⁽¹⁰⁾ Kohtuasi C-280/00: *Altmark Trans GmbH ja Regierungspräsidium Magdeburg vs. Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH*.

... Esiteks peab abi saav ettevõtja realselt täitma avaliku teenuse osutamise kohustust ning tema kohustused peavad olema selgelt kindlaks määratud. ...

... Teiseks, hüvitise väljaarvutamise parameetrid tuleb eelnevalt objektiivsel ja läbipaistval viisil kindlaks määrata, et vältida majanduslike eeliste andmist, mis võiksid soosida abisaaja ettevõtjat võrreldes konkureerivate ettevõtjatega. ... Kui liikmesriik hüvitab ettevõtjale tekkinud kahju, ilma et eelnevalt oleks kindlaks määratud hüvitise maksmise parameetrid, ja hiljem selgub, et avaliku teenindamise kohustuse täitmisel ei olnud teatud teenuste osutamine majanduslikult tasuv, on see hüvitis rahaline sekkumine, mis vastab riigiabi määratlusele [aluslepingu] artikli [107 lõige 1] tähenduses.

... Kolmandaks ei tohi hüvitis olla suurem, kui on vajalik avaliku teenindamise kohustuse täitmisest tulevate kulude täielikuks või osaliseks katmiseks, arvestades seotud tulu ja mõistlikku kasumit ...

... Neljandaks, kui avaliku teenindamise kohustust täitvat ettevõtjat ei valitud konkreetsel juhul avalikus hankemenetluses, mis võimaldab välja valida kandidaadi, kes suudab üldsusele asjassepuutuvaid teenuseid osutada kõige odavamalt, peab sobiva hüvitise tase olema kindlaks määratud selliste kulude analüüsi alusel, mida keskmise suurusega, hästi korraldatud juhtimise ja asjassepuutuva avaliku teenindamise nõudluse rahuldamiseks vajalike sobivate transpordivahenditega varustatud ettevõtja oleks nende kohustuste täitmiseks kandnud, arvestades nende kohustuste täitmise seotud tulusid ja mõistlikku kasumit." (1).

44. Jaotistes 3.2–3.6 käsitletakse *Altmarki* kohtuasjaga kehtestatud erinevaid nõudmisi, nimelt üldist majandushuvi pakkuva teenuse mõistet EMP lepingu artikli 61 tähenduses (2), vajadust ülesannete andmise akti järele (3), kohustust määratleda hüvitise parameetrid (4), ülemäärase hüvitise vältimise põhimõtteid (5) ja teenusepakkuja valiku põhimõtteid (6).

3.2 Üldist majandushuvi pakkuv teenus

45. Üldist majandushuvi pakkuva teenuse mõiste muutub sõltuvalt (muu hulgas) kodanike vajadustest, tehnoloogia ja turu arengust ning asjaomase EFTA riigi sotsiaalsetest ja poliitilistest eelistustest. Euroopa Kohus on selgitanud, et üldist majandushuvi pakkuvad teenused on teenused, mis omavad erijooni võrreldes muu majandustegevusega (7).

46. Kuna puuduvad konkreetsed, üldist majandushuvi pakkuvate teenuste ulatust määratlevad EMP eeskirjad, on EFTA riikidel lai tegutsemisruum konkreetse teenuse määratlemiseks üldist majandushuvi pakkuvana ja maksta teenuse pakkujale hüvitist. Järelevalveameti pädevus piirdub selles küsimuses kontrollimisega, kas EFTA riik ei ole teinud ilmset viga, määratledes konkreetse teenuse üldist majandushuvi pakkuvana (8), ja selle hindamisega, kas hüvitise näol on tegu riigiabiga. Kui konkreetsed EMP eeskirjad on olemas, peavad EFTA riigid neist teenuste määratlemisel lähtuma, ilma et see piiraks järelevalveameti kohustust hinnata, kas üldist majandushuvi pakkuv teenus on määratletud riigiabi kontrollimise seisukohast nõuetekohaselt.

(1) Kohtuasi C-280/00: *Altmark Trans GmbH ja Regierungspräsidium Magdeburg vs. Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH*, punktid 87–93.

(2) Vt 3.2 jaotis.

(3) Vt 3.3 jaotis.

(4) Vt 3.4 jaotis.

(5) Vt 3.5 jaotis.

(6) Vt 3.6 jaotis.

(7) Kohtuasi C-179/90: *Merci convenzionali porto di Genova*, EKL 1991, lk I-5889, punkt 27; kohtuasi C-242/95: *GT-Link A/S*, EKL 1997, lk I-4449, punkt 53 ning kohtuasi C-266/96: *Corsica Ferries France SA*, EKL 1998, lk I-3949, punkt 45.

(8) Kohtuasi T-289/03: *BÜPA ja teised vs. Komisjon*, EKL 2008, lk II-81, punktid 166–169 ja 172; kohtuasi T-17/02 *Fred Olsen*, EKL 2005, lk II-2031, punkt 216.

47. Esimene *Altmarki* kriteerium nõuab üldist majandushuvi pakkuva teenuse määramist. Kõnealune tingimus kattub EMP lepingu artikli 59 lõikes 2 sätestatud tingimusega ⁽¹⁾. EMP lepingu artikli 59 lõikest 2 selgub, et üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavad ettevõtjad on ettevõtjad, kellele on antud „eriülesanne” ⁽²⁾. Üldjuhul viitab „konkreetsel avaliku teenuse osutamise ülesande andmine” sellise teenuse pakkumisele, mida ettevõtja oma majandushuvist lähtudes ei pakkuks või ei pakuks samas ulatuses või samadel tingimustel ⁽³⁾. Kohaldades üldise huvi kriteeriumi, võivad EFTA riigid või EMP lepingu siduda selliste teenustega erikohustused.
48. Seepärast on järelevalveamet seisukohal, et ei oleks asjakohane hõlmata konkreetse avaliku teenuse osutamise ülesandega selliseid teenuseid, mida tavapärastes turutingimustes tegutsevad ettevõtjad juba pakuvad või mida nad saavad pakkuda rahuldavalt ja üldsuse huvidega kooskõlas olevatel tingimustel (näiteks teenuse hind, objektiivsed kvaliteeditunnused, jätkuvus ja kättesaadavus), nagu need on määratlenud riik ⁽⁴⁾. Hinnates küsimust, kas teenust saab pakkuda konkreetne turg, piirdub järelevalveamet kontrollimisega, kas EFTA riik ei ole teinud ilmset vigi.
49. Selle põhimõtte oluliseks näiteks on lairibasektor, mille puhul on järelevalveamet juba selgelt väljendanud, mis liiki tegevusi võib lugeda üldist majandushuvi pakkuvateks teenusteks. Järelevalveamet on seisukohal, et piirkondades, kus erainvestorid on juba investeerinud lairibavõrgu infrastruktuuri (või on laiendamas oma võrgu infrastruktuuri) ja juba pakuvad piisava katvusega konkurentsivõimelisi lairibateenuseid, ei tuleks paralleelse lairiba infrastruktuuri loomist pidada üldist majandushuvi pakkuvaks teenuseks. Ja vastupidi, seal kus investorid ei suuda pakkuda piisavat lairibakatet, võib teatavatel tingimustel anda üldist majandushuvi pakkuva teenuse hüvitist ⁽⁵⁾.
50. Samuti on järelevalveamet seisukohal, et üldist majandushuvi pakkuvaks liigitamiseks peavad teenused olema suunatud kodanikele või olema ühiskonna kui terviku huvides.

3.3 Ülesannete andmise akt

51. EMP lepingu artikli 59 lõike 2 kohaldamiseks tuleb üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamise ülesanne anda ühele või mitmele ettevõtjale. Riik peab kõnealustele ettevõtjatele andma eriülesande ⁽⁶⁾. Ka esimese *Altmarki* kriteeriumi kohaselt peab ettevõtja täitma avaliku teenindamise kohustust. Seega on *Altmarki* kohtupraktika eeskujul vaja avaliku teenuse osutamise ülesande andmise dokumenti, milles oleks kindlaks määratud asjaomase ettevõtja ja ametiasutuse kohustused.
52. Avaliku teenuse osutamise ülesanne tuleb anda aktiga, mis võib sõltuvalt EFTA riigi õigusest olla õigusakt või leping. Selle võib sätestada ka mitme aktiga. Lähenedisviisi kohaselt, mille komisjon ja järelevalveamet on sellistel juhtudel võtnud, peavad akt või mitu akti sätestama vähemalt:
- a) avalike teenuste osutamise kohustuse täpne laad ja kestus;
 - b) asjaomane ettevõtja ja vajaduse korral territoorium;
 - c) asjaomase ametiasutuse poolt ettevõtjale antud ainu- või erioiguste laad;
 - d) hüvitise väljaarvutamise, kontrollimise ja läbivaatamise parameetrid ning
 - e) ülemääraste hüvitiste maksmise vältimise ja tagasinõudmise kord.

⁽¹⁾ Kohtuasi T-289/03: British United Provident Association Ltd (BUPA) vs. komisjon (EKL 2008, lk II-81, punktid 171 ja 224).

⁽²⁾ Vt eelkõige otsus kohtuasjas C-127/73: BRT vs. SABAM, EKL 1974, lk 313.

⁽³⁾ Vt eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2007. aasta määruse (EÜ) nr 1370/2007 (mis käsitleb avaliku reisijateveoteenuse osutamist raudteel ja maanteel ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 1191/69 ja 1107/70) artikkel 2 (ELT L 315, 3.12.2007, lk 1).

⁽⁴⁾ Kohtuasi C-205/99: *Analir*, EKL 2001, lk I-1271, punkt 71.

⁽⁵⁾ Vt täpsemad sätteid riigiabi suuniste peatüki (mis käsitleb riigiabi kirjeldamise kohaldamist seoses lairibavõrkude kiire kasutuselevõetuga) punktides 24–30 (kõnealust peatükki ei ole Euroopa Liidu Teatajas veel avaldatud).

⁽⁶⁾ Vt eelkõige otsus kohtuasjas C-127/73: BRT vs. SABAM, EKL 1974, lk 313.

53. Teenusepakkuja kaasamine protsessi, mille kaudu talle antakse avaliku teenuse osutamise ülesanne, ei tähenda, et ülesanne ei tulene riikliku ametiasutuse aktist, isegi kui ülesanne antakse teenusepakkuja taotlusel⁽¹⁾. Mõnes riiklikus süsteemis ei ole haruldane, et ametiasutused rahastavad teenuseid, mille on välja töötanud ja välja pakkunud teenusepakkuja ise. Ometi peab riiklik ametiasutus enne, kui ta saab mingeid hüvitisi anda, otsustama, kas ta nõustub teenusepakkuja ettepanekuga. Ei ole oluline, kas ülesande andmise akti vajalikud elemendid lisatakse vahetult otsusesse nõustuda teenusepakkuja ettepanekuga või koostatakse selleks eraldi õigusakt, näiteks leping teenusepakkujaga.

3.4 Hüvitise parameetrid

54. Hüvitise arutamise aluseks olevad parameetrid tuleb ette objektiivselt ja läbipaistvalt kindlaks määrata tagamaks, et need ei anna hüvitist saavale ettevõtjale majanduslikku eelist konkureerivate ettevõtjate ees.
55. Vajadus hüvitise parameetrid ette kindlaks määrata ei tähenda, et hüvitis tuleb arvutada konkreetse valemil alusel (näiteks teatav summa päeva, söögikorra, reisija või kasutajate arvu kohta). Oluline on ainult see, et algusest peale oleks selge, kuidas hüvitise suurus tuleb kindlaks määrata.
56. Kui riiklik ametiasutus otsustab hüvitada kõik teenusepakkuja kuluartiklid, peab ta algusest peale kindlaks määrama, kuidas need kulud kindlaks tehakse ja arvutatakse. Selles kontekstis saab arvesse võtta üksnes otseselt üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamisega seotud kulusid. Kogu tulu, mis koguneb ettevõtjale üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamisest, tuleb lahutada.
57. Kui ettevõtjale pakutakse hüvitise osana mõistlikku kasumit, peavad ülesande andmise aktis olema kindlaks määratud kasumi arutamise kriteeriumid.
58. Kui ülesande andmise perioodi jooksul nähakse ette hüvitise suuruse läbivaatamine, tuleb ülesande andmise aktis täpsustada selle läbivaatamise kord ja selle mis tahes võimalik mõju hüvitise kogusummale.
59. Kui üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamise ülesanne antakse pakkumismenetluse käigus, tuleb teha hüvitise arutamise meetod teatavaks kõigile ettevõtjatele, kes soovivad menetluses osaleda.

3.5 Liigse hüvitamise vältimine

60. Kolmanda *Altmarki* kriteeriumi kohaselt ei tohi hüvitis olla suurem kui on vajalik avaliku teenindamise kohustuse täitmisest tulenevate kulude täielikuks või osaliseks katmiseks, arvestades seotud tulu ja mõistlikku kasumit. Seetõttu tuleb teenusepakkuja valimise mehhanismi käsitlev otsus vastu võtta selliselt, et hüvitise tase määratakse kindlaks kõnealuste elementide alusel.
61. Mõistliku kasumi all tuleks mõista keskmist kapitali tasuvuse määra⁽²⁾, mida vajab keskmine ettevõtja, kaaludes riski taset arvestades, kas pakkuda kogu ülesande andmise akti kehtivuse ajal üldist majandushuvi pakkuvat teenust või mitte. Riski tase sõltub asjaomasest sektorist, teenuse liigist ja hüvitismehhanismi iseloomust. See määr tuleks määrata võimaluse korral kindlaks viitega sellisele kapitali tasuvuse määrale, mis saavutatakse samalaadsete avaliku teenuse lepingute puhul konkurentsipõhistel tingimustel (näiteks pakkumismenetluse raames sõlmitud lepingud). Valdcondades, kus puuduvad võrdväärsed ettevõtjad sellele ettevõtjale, kelle ülesandeks on üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamine, võib viidata mõne teise lepinguosalise territooriumil asuvalle ettevõtjale või vajaduse korral ka mõnes teises valdkonnas tegutsevale ettevõtjale, eeldusel, et arvestatakse iga valdkonna erijoontega. Mõistliku kasumi määratlemiseks võib EFTA riik rakendada stimuleerivaid kriteeriume, mis võivad eelkõige olla seotud osutatavate teenuste kvaliteedi ja tootmise tõhususe suurenemisega. Tõhusus ei tohi suureneda pakutava teenuse kvaliteedi halvenemise hinnaga.

⁽¹⁾ Kohtuasi T-17/02: *Fred Olsen*, punkt 188.

⁽²⁾ Kapitali tasuvuse määr on kogu sisemine tasuvusmäär, mille ettevõtja saab investeeritud kapitalilt projekti kestuse jooksul, st lepingu rahavoogude sisemine tasuvusmäär.

3.6 Teenusepakkuja valimine

62. Neljanda *Altmarki* kriteeriumi kohaselt peab pakutav hüvitis tulenema kas riigihankemenetlusest, mis võimaldab valida teenusepakkuja, kes suudab pakkuda asjaomaseid teenuseid kogukonnale vähima kuluga, või keskmise, hästi juhitud ja piisavate vahenditega ettevõtja võrdlusanalüüsist.

3.6.1 Hüvitise summa juhul, kui üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamise ülesanne antakse asjakohase pakkumismenetluse käigus

63. Lihtsaim viis, kuidas ametiasutused saaksid täita neljanda *Altmarki* kriteeriumi, on korraldada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta direktiiviga 2004/17/EÜ, millega kooskõlastatakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate ostjate hankemenetlused⁽¹⁾, ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta direktiiviga 2004/18/EÜ ehitustööde riigihankepingute, asjade riigihankepingute ja teenuste riigihankepingute sõlmimise korra kooskõlastamise kohta avatud, läbipaistev ja mittediskrimineeriv riigihankemenetlus⁽²⁾, nagu seda on täpsustatud allpool. Nagu märgitud punktis 5, on sellise riigihankemenetluse korraldamine sageli kehtivate EMP eeskirjade kohaselt kohustuslik nõue.

64. Ka juhul, kui see ei ole õiguslik nõue, kujutab avatud, läbipaistev ja mittediskrimineeriv riigihankemenetlus endast asjakohast meetodit võimalike pakkumuste võrdlemiseks ja hüvitise kindlaksmääramiseks, ilma et see sisaldaks riigiabi.

65. Euroopa Kohtu praktika kohaselt välistab riigihankemenetlus riigiabi olemasolu ainult siis, kui selle abil on võimalik valida välja pakkuja, kes on võimeline osutama teenust „kogukonnale vähima kuluga“.

66. Arvestades pakkumuse eripära, on riigihanke-eeskirjade nõuete kohaselt kindlasti vastuvõetav avatud⁽³⁾ menetlus, aga ka piiratud⁽⁴⁾ menetlus võib olla kooskõlas neljanda *Altmarki* kriteeriumiga, kui huvitatud ettevõtjaid ei takistata just ilma olulise põhjuseta pakkumust esitamast. Teiselt poolt – konkurentidega peetava dialoogi⁽⁵⁾ või väljakuulutamise läbirääkimistega hankemenetlusega⁽⁶⁾ kaasneb suur otsustusvabadus hindamisasutuse osas ning need võivad piirata huvitatud ettevõtjate osalemist. Seetõttu võib neid neljandale *Altmarki* kriteeriumile vastavaks lugeda üksnes erandjuhtudel. Väljakuulutamisetähtaegade läbirääkimistega menetlusega⁽⁷⁾ ei suudeta tagada, et valitakse välja pakkuja, kes on suuteline osutama kõnealuseid teenuseid kogukonnale vähima kuluga.

67. Pakkumuste hindamise kriteeriumite kohta võib märkida, et „madalaim hind“⁽⁸⁾ vastab igal juhul neljandale *Altmarki* kriteeriumile. Piisavaks loetakse ka „majanduslikult kõige soodsam pakkumus“⁽⁹⁾ tingimusel, et pakkumuste hindamise kriteeriumid, sealhulgas keskkonnavalused⁽¹⁰⁾ ja sotsiaalsed kriteeriumid, on piisavalt tihedasti seotud pakutava teenuse sisuga ja võimaldavad majanduslikult kõige soodsamal pakkumusel vastata turuväärtusele⁽¹¹⁾. Sellisel juhul võib olla asjakohane kehtestada tagastusmehhanism, et vähendada liigse eelhüvitamise ohtu. Pakkumusi hindav asutus võib oma pakkumusi käsitlevas otsuses kehtestada kõigile ettevõtjatele kohustuslikud kvalitatiivsed standardid või arvestada eri ettepanekute kvalitatiivseid aspekte.

⁽¹⁾ ELT L 134, 30.4.2004, lk 114; inkorporeeritud EMP lepingu XVI lisa punkti 4.

⁽²⁾ ELT L 134, 30.4.2004, lk 1; inkorporeeritud EMP lepingu XVI lisa punkti 2.

⁽³⁾ Direktiivi 2004/18/EÜ artikli 1 lõike 11 punkt a ja direktiivi 2004/17/EÜ artikli 1 lõike 9 punkt a.

⁽⁴⁾ Direktiivi 2004/18/EÜ artikli 1 lõike 11 punkt b ja direktiivi 2004/17/EÜ artikli 1 lõike 9 punkt b.

⁽⁵⁾ Direktiivi 2004/18/EÜ artikkel 29.

⁽⁶⁾ Direktiivi 2004/18/EÜ artikkel 30 ja direktiivi 2004/17/EÜ artikli 1 lõike 9 punkt a.

⁽⁷⁾ Direktiivi 2004/18/EÜ artikkel 31. Vt ka direktiivi 2004/17/EÜ artikli 40 lõike 3.

⁽⁸⁾ Direktiivi 2004/18/EÜ artikli 53 lõike 1 punkt b ja direktiivi 2004/17/EÜ artikli 55 lõike 1 punkt b.

⁽⁹⁾ Direktiivi 2004/18/EÜ artikli 53 lõike 1 punkt a; direktiivi 2004/17/EÜ artikli 55 lõike 1 punkt a; kohtuasi 31/87: *Beentjes*, EKL 1988, lk 4635, ja kohtuasi C-225/98: *komisjon vs. Prantsusmaa*, EKL 2000, lk I-7445; kohtuasi C-19/00: *SIAC Construction*, EKL 2001, lk I-7725.

⁽¹⁰⁾ Vt nt väljaande „Keskkonnahoidlik ostmine. Keskkonnahoidlike riigihangete käsiraamat“ uus versioon veebisaidil http://ec.europa.eu/environment/gpp/buying_handbook_en.htm

⁽¹¹⁾ Teisisõnu tuleks kriteeriumid kindlaks määrata nii, et need võimaldaksid kujundada tõhusa konkurentsi, mis aitaks eduka pakkuja eelist minimeerida.

68. Lõpuks võib olla olukordi, kus hankemenetlus ei taga kogukonnale vähimat kulu, kuna ei võimaldada piisavalt avatud ja reaalselt konkurentsi. See võib tuleneda näiteks asjaomase teenuse, kehtivate intellektuaalomandi õiguste või konkreetse teenusepakkuja valduses oleva vajaliku infrastruktuuri eripärasest. Samamoodi ei saa juhul, kui menetluse käigus esitatakse ainult üks pakkumus, käsitada seda piisavana tagamaks, et menetlusega kaasneb kogukonnale vähim kulu.

3.6.2 Hüvitise summa juhul, kui üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamise ülesannet ei anta pakkumismenetluse käigus

69. Kui asjaomase teenuse jaoks on olemas üldtunnustatud turuhind, siis see turuhind on pakkumismenetluse puudumisel hüvitise parim võrdlusväärtus⁽¹⁾.

70. Kui sellist turul kehtivat tasustamist ei ole, peab hüvitistaseme määrama keskmise, hästi juhitud ja piisavaid vahendeid omava ettevõtja võimalike, kõnealuse avaliku teenuse rahuldavaks osutamiseks vajalike kulude analüüsi alusel, võttes arvesse sellega seotud tulusid ning kohustuste täitmisest saadavat mõistlikku kasumit. Eesmärk on tagada, et võrdlusväärtuseks ei võetaks ebatõhusa ettevõtja suuri kulusid.

71. „Hästi juhitud ettevõtja” mõiste puhul peaksid EFTA riigid ametliku määratluse puudumisel kohaldama objektiivseid kriteeriume, mis on majandussektoris tunnustatud rahuldava juhtimise tunnuseks. Järelevalveamet on seisukohal, et lihtsalt kasumi saamine ei ole piisav kriteerium ettevõtja „hästi juhituks” pidamiseks. Arvesse tuleks võtta ka asjaolu, et ettevõtjate, eelkõige üldist majandushuvi pakkuvate teenustega kõige sagedamini seotud sektoris toimivate ettevõtjate finantstulemusi võivad tugevasti mõjutada nende turujõud või valdkondlikud eeskirjad.

72. Järelevalveamet on seisukohal, et „hästi juhitud ettevõtja” mõiste hõlmab kehtivate riiklike või rahvusvaheliste raamatupidamisstandardite järgimist. EFTA riigid võivad võtta oma analüüsi aluseks muu hulgas tootlikkust väljendavad suhtarvud (näiteks käive kapitali kohta, kulude suhe käibesse, käive töötaja kohta, lisaväärtus töötaja kohta või personalikulude suhe lisaväärtusse). EFTA riigid võivad kasutada ka suhtarve, mis on seotud teenuse kvaliteediga võrreldes tarbija ootustega. Ettevõtjat, kellele on tehtud ülesandeks üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamine, kuid kes ei täida asjaomase EFTA riigi kehtestatud kvaliteedikriteeriume, ei saa lugeda hästi juhitud ettevõtjaks isegi juhul, kui tema kulud on väiksed.

73. Tüüpilisteks võib lugeda tõhusale majandamisele viitavate suhtarvudega ettevõtjaid. Siiski tuleb kulude struktuuri analüüsimisel ja võrdlemisel arvestada asjaomase ettevõtja suurust ja asjaolu, et teatavates sektorites võivad kõrvuti eksisteerida väga erineva kulustruktuuriga ettevõtjad.

74. Viide asjaomase sektori „keskmise” ettevõtja kuludele tähendab seda, et on olemas piisav arv ettevõtjaid, kelle kulusid saab arvesse võtta. Need ettevõtjad võivad asuda samas EFTA riigis või teise lepinguosalise territooriumil. Sellegipoolest on järelevalveamet seisukohal, et viidata ei saa sellise ettevõtja kuludele, kellel on monopolne seisund, või kes saab avaliku teenuse osutamise eest hüvitist tingimustel, mis ei ole kooskõlas EMP õigusega, sest mõlemal juhul võivad kulud olla tavalisest suuremad. Kulud, mida tuleb arvesse võtta, on kõik üldist majandushuvi pakkuva teenusega seotud kulud, st üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamisega seotud otsesed kulud ja mõistlik osa nii üldist majandushuvi pakkuva teenuse kui ka muu tegevusega seotud kaudsetest kuludest.

⁽¹⁾ Vt näiteks komisjoni otsus, mis käsitleb juhtumit C 49/2006 – Itaalia – Riigiabi, mida Itaalia on andnud Poste Italiane’le hüvitise maksmiseks postipanga hoiusertifikaatide müügi eest (ELT L 189, 21.7.2009, lk 3).

75. Kui EFTA riik suudab näidata, et selle ettevõtja kulude struktuur, kellele on tehtud ülesandeks üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamine, vastab tõhusate ja võrreldavate ettevõtjate keskmisele kulude struktuurile asjaomases sektoris, siis loetakse neljanda *Altmarki* kriteeriumiga kokkusobivaks hüvitise summat, mis võimaldab ettevõtjal katta oma kulud, sh mõistlikku kasumit.
76. Väljendi „piisavaid vahendeid omav ettevõtja” all tuleks mõista ettevõtjat, kellel on vajalikud vahendid, et otsekohe alustada avaliku teenuse pakkumise kohustuste täitmist, mis tulenevad üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamise ülesande andmisest.
77. Mõistliku kasumi all tuleks mõista keskmist omakapitali tasuvuse määra ⁽¹⁾, mida vajab keskmine ettevõtja, kaaludes riski taset arvestades, kas pakkuda kogu ülesande andmise akti kehtivuse ajal üldist majandushuvi pakkuvat teenust või mitte, nagu nähakse ette 3.5 jaotises.

⁽¹⁾ Kapitali tasuvuse määr on kogu sisemine tasuvusmäär, mille ettevõtja saab investeeritud kapitalilt projekti kestuse jooksul, st lepingu rahavoogude sisemine tasuvusmäär.

II LISA

VI OSA. AVALIKE TEENUSTE EEST MAKSTAVAT HÜVITIST, RIIGI OSALUST ETTEVÖTETES JA AVALIK-
ÕIGUSLIKELE ETTEVÖTETELE ANTAVAT ABI KÄSITLEVAD EESKIRJADRaamistik riigiabi jaoks, mida antakse avalike teenuste eest makstava hüvitisena ⁽¹⁾

1. Eesmärk ja reguleerimisala

1. Et teatavad üldist majandushuvi pakkuvad teenused saaksid toimida põhimõtetel ja tingimustel, mis võimaldaksid neil täita nende eesmärki, võib juhul, kui teenuse pakkumisest saadav tulu ei võimalda katta avaliku teenuse osutamise kohustusest tulenevaid kulusid, olla vaja riiklike ametiasutuste finantstoetust.
2. Euroopa Liidu Kohtu kohtupraktikast ⁽²⁾ tuleneb, et avalike teenuste eest makstav hüvitis ei kujuta endast riigiabi EMP lepingu artikli 61 lõike 1 tähenduses, kui see hüvitis vastab teatavatele tingimustele ⁽³⁾. Kui need tingimused on täidetud, siis EFTA riikide vahelist järelevalveameti ja kohtu asutamist käsitleva lepingu (edaspidi „järelevalve- ja kohtuleping“) protokoll nr 3 I osa artiklit 1 ei kohaldata.
3. Kui avaliku teenuse pakkumise eest makstav hüvitis nimetatud tingimusi ei täida, ja niivõrd, kui on täidetud EMP lepingu artikli 61 lõikes 1 sätestatud üldised abikõlblikkuse kriteeriumid, on hüvitise näol tegu riigiabiga ja see on hõlmatud EMP lepingu artiklite 59 ja 61 ning järelevalve- ja kohtulepingu protokoll nr 3 I osa artikliga 1.
4. Käesolevas peatükis, mis käsitleb riigiabi eeskirjade kohaldamist üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamise eest makstava hüvitise suhtes ⁽⁴⁾, on EFTA järelevalveamet (edaspidi „järelevalveamet“) selgitanud tingimusi, mille puhul tuleb avaliku teenuse osutamise eest makstavat hüvitist lugeda riigiabiks. Peale selle sätestatakse komisjonimääruses (Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava vähese tähtsusega abi suhtes) ⁽⁵⁾, mis inkorporeeritakse EMP lepingusse, tingimused, mille puhul ei tuleks avaliku teenuse osutamise eest makstavaid väikseid hüvitussummasid lugeda EMP riikide vahelist kaubandust mõjutavaks ja/või konkurentsi moonutavaks või moonutada ähvardavaks. Sellistel asjaoludel ei ole hüvitis hõlmatud EMP lepingu artikli 61 lõikega 1 ning ei ole seega hõlmatud järelevalve- ja kohtulepingu protokoll nr 3 I osa artikli 1 lõikes 3 ette nähtud teatamismenetlusega.
5. EMP lepingu artikli 59 lõige 2 on õiguslik alus üldist majandushuvi pakkuvate teenuste jaoks antava riigiabi sobivuse hindamiseks. Selles on sätestatud, et ettevõtjad, kellele on tehtud ülesandeks üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamine või kes on fiskaalmonopolid, alluvad EMP lepingu eeskirjadele, eriti konkurentsieeskirjadele. EMP lepingu artikli 59 lõikega 2 nähakse siiski ette erand EMP lepingus sisalduvatest eeskirjadest niivõrd, kui konkurentsieeskirjade kohaldamine takistaks juriidiliselt või faktiliselt antud ülesannete täitmist. Nimetatud erand kehtib üksnes juhul, kui kaubanduse arengut ei mõjutata määral, mis oleks vastuolus lepinguosaliste huvidega.

⁽¹⁾ See peatükk vastab Euroopa Liidu raamistikule riigiabi jaoks, mida antakse avalike teenuste eest makstava hüvitisena (2011), ELT C 8, 11.1.2012, lk 15.

⁽²⁾ Otsused kohtuasjas C-280/00 *Altmark Trans GmbH ja Regierungspräsidium Magdeburg vs. Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH* („Altmark“), EKL 2003, lk I-7747, ja otsus liidetud kohtuasjades C-34/01 kuni C-38/01 *Enirisorse SpA vs. Ministero delle Finanze*, EKL 2003, lk I-14243.

⁽³⁾ Euroopa Kohus leidis Altmarki juhtumi puhul, et avalike teenuste eest makstav hüvitis ei ole riigiabi nelja kumulatiivse kriteeriumi täitmise korral. Esiteks peab abi saav ettevõtja realselt täitma avaliku teenuse osutamise kohustust ning tema kohustused peavad olema selgelt määratletud Teiseks peavad kulude hüvitamise parameetrid olema objektiivsed, läbipaistvad ja eelnevalt kehtestatud. Kolmandaks ei tohi hüvitis ületada avaliku teenuse osutamise kohustuse täitmise kaasnivate kulude täielikuks või osaliseks katmiseks vajalikku summat, võttes arvesse asjaomast tulu ja mõistlikku kasumit nende kohustuste täitmise eest. Ja lõpuks – kui avaliku teenuse osutamise kohustust täitvat ettevõtjat ei ole valitud riigihankemenetluse raames, mis võimaldaks valida välja pakkuja, kes suudab nimetatud teenuseid osutada ühiskonnale madalaimate kuludega, tuleb vajaliku hüvitise suuruse määramiseks analüüsida kulusid, mida kannaks nimetatud kohustuste täitmisel ettevõtja, mida juhitakse nõuetekohaselt ja millel on vajalikud vahendid.

⁽⁴⁾ Võetud vastu samaaegselt käesoleva raamistikuga.

⁽⁵⁾ Määruse eelnõu on avaldatud väljaandes ELT C 8, 11.1.2012, lk 23.

6. Inkorporeerituna EMP lepingusse, määratakse komisjoni otsuses nr 2012/21/EL Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 106 lõike 2 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele avalike teenuste eest makstava hüvitisena antava riigiabi suhtes (edaspidi „otsus 2012/21/EL“) ⁽¹⁾ kindlaks tingimused, mille korral võib teatavaid avalike teenuste osutamise eest makstavaid hüvitisi lugeda kokkusobivaks EMP lepingu artikli 59 lõikega 2 ja vabaks järelevalve- ja kohtulepingu protokoll nr 3 I osa artikli 1 lõike 3 kohasest eelneva teatamise kohustusest ⁽²⁾.
7. Käesolevas raamistikus sätestatud põhimõtteid kohaldatakse seetõttu avaliku teenuse osutamise hüvitise suhtes üksnes juhul, kui see kujutab endast riigiabi, mis ei ole hõlmatud otsusega 2012/21/EL. Sellise hüvitise suhtes kehtib järelevalve- ja kohtulepingu protokoll nr 3 I osa artikli 1 lõike 3 kohaselt etteteatamise nõue. Käesolevas raamistikus esitatakse tingimused, mille puhul kõnealust riigiabi võib lugeda siseturuga kokkusobivaks vastavalt EMP lepingu artikli 59 lõikele 2. See asendab järelevalveameti suuniste peatüki avalike teenuste eest makstava hüvitisena antava riigiabi kohta ⁽³⁾.
8. Käesolevas raamistikus sätestatud põhimõtted kehtivad avalike teenuste osutamise eest makstava hüvitise suhtes õhu- ja meretranspordi valdkonnas, piiramata EMP valdkondlike õigusaktide rangemate erisätete kohaldamist. Neid ei kohaldata maismaatranspordi ja avaliku ringhäälingu sektoris, mille suhtes kohaldatakse järelevalveameti suuniste peatüki riigiabi eeskirjade kohta avaliku ringhäälingu jaoks ⁽⁴⁾.
9. Raskustes olevatele üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutajatele antavat abi hinnatakse vastavalt raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antavat riigiabi käsitlevale järelevalveameti suuniste peatükile ⁽⁵⁾.
10. Käesolevas raamistikus sätestatud põhimõtteid kohaldatakse, piiramata:
 - a) EMP konkurentsi valdkonna õigusaktidega (eelkõige EMP lepingu artiklid 53 ja 54) kehtestatud nõudmisi;
 - b) EMP riigihangete valdkonna õigusaktidega kehtestatud nõudmisi;
 - c) komisjoni 16. novembri 2006. aasta direktiivi 2006/111/EÜ (liikmesriikide ja riigi osalusega äriühingute vaheliste finantssuhte läbipaistvuse ning teatavate ettevõtjate finantsläbipaistvuse kohta) sätteid ⁽⁶⁾;
 - d) EMP lepingust või EMP sektorikohastest õigusaktidest tulenevaid täiendavaid nõudmisi.

2. Avalike teenuste eest makstava hüvitisena antava riigiabi ühisturuga kokkusobivuse tingimused

2.1. Üldsätted

11. Siseturu praegusel arenguetapil võib otsuse nr 2012/21/EL reguleerimisalast välja jääva riigiabi lugeda vastavaks EMP lepingu artikli 59 lõikele 2, kui see on vajalik üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamiseks ja ei mõjuta kaubanduse arengut EMP huvide vastaselt. Sellise tasakaalu saavutamiseks peavad olema täidetud jaotistes 2.2 kuni 2.10 esitatud tingimused.

⁽¹⁾ ELT L 7, 11.1.2012, lk 3.

⁽²⁾ Seni kui otsus 2012/21/EL ei ole EMP lepingusse inkorporeeritud, kehtib sellise riigiabi suhtes üldine teatamise kohustus, nagu on sätestatud järelevalve- ja kohtulepingu protokoll nr 3 I osa artikli 1 lõikes 3, v.a juhul, kui see on vabastatud teatamiskohustusest komisjoni 28. novembri 2005. aasta otsuse 2005/842/EÜ (EÜ asutamislepingu artikli 86 lõike 2 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele avalike teenuste eest makstava hüvitisena antava riigiabi suhtes) alusel.

⁽³⁾ ELT L 109, 26.4.2007, lk 44, ja EMP kaasanne nr 20, 26.4.2007, lk 1.

⁽⁴⁾ ELTs või EMP kaasandes seni avaldamata.

⁽⁵⁾ ELT L 97, 15.4.2005, lk 41, ja EMP kaasanne nr 18, 15.4.2005, lk 1.

⁽⁶⁾ ELT L 318, 17.11.2006, lk 17. Inkorporeeritud EMP lepingu XV lisa punkti 1a.

2.2. Üldist majandushuvi pakkuvad teenused EMP lepingu artikli 59 tähenduses

12. Abi tuleb anda tegeliku ja õigesti määratletud üldist majandushuvi pakkuva teenuse eest, nagu viidatakse EMP lepingu artikli 59 lõikes 2.

13. Järelevalveamet esitas oma peatükis riigibi eeskirjade kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamise eest makstava hüvitise suhtes suunised üldist majandushuvi pakkuva teenuse määratluse suhtes esitavate nõudmiste kohta. Eelkõige ei tohi EFTA riigid kehtestada konkreetseid avaliku teenuse osutamise kohustusi teenuste puhul, mida juba pakuvad või võivad pakkuda rahuldavalt ning tingimustel, mis on kooskõlas avalikkuse riigi poolt määratletud huvidega (näiteks hind, objektiivsed kvaliteediomadused, teenuse jätkuvus ja kättesaadavus) tavalistel turutingimustel toimivad ettevõtjad. Küsimuses, kas teenust võib pakkuda turg, piirdub järelevalveameti hinnang kontrollimisega, kas EFTA riigi määratluses ei ole ilmselgeid vigu, v.a juhtudel, kui EMP õigusega on kehtestatud rangemad normid.

14. EFTA riigid peaksid käesolevas raamistikus sätestatud põhimõtete kohaldamise eesmärgil näitama, et nad on pööranud nõuetekohast tähelepanu vajadusele avalike teenuste järele, kasutades tarbijate ja teenusepakkujate huvide arvesse võtmiseks avalikke arutelusid või muid asjakohaseid vahendeid. See ei kehti juhul, kui on selge, et uus konsultatsioon ei anna võrreldes asjasega märkimisväärset lisaväärtust.

2.3. Vajadus ülesande andmise akti järele, mis täpsustaks avalike teenuste osutamise kohustusi ja hüvitiste väljaarvutamise meetodeid

15. Üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamine tuleb anda ettevõtjale ülesandeks ühe või mitme aktiga, mille vormi määrab kindlaks EFTA riik. EFTA riik tähendab käesolevas kontekstis nii keskvõimu kui ka piirkondlikke ja kohalikke asutusi.

16. Selles aktis või nendes aktides tuleb täpsustada eelkõige:

a) avalike teenuste osutamise kohustuse täpne laad ja kestus;

b) asjaomane ettevõtja ja vajaduse korral territoorium;

c) ülesande andva ametiasutuse poolt ettevõtjale antavate ainu- või erioiguste laad;

d) hüvitusmehhanismi kirjeldus ning hüvitise arvutamise, järelevalve ja läbivaatamise parameetrid ning

e) ülemääraste hüvitiste maksmise vältimise ja tagasinõudmise kord.

2.4. Antava ülesande kestus

17. Ülesande kestust tuleks põhjendada viitega objektiivsetele kriteeriumidele nagu mitteüleantava põhivara amortiseerimisvajadusele. Põhimõtteliselt ei tohiks ülesande andmise akti kehtivusaeg ületada ajavahemikku, mis on vajalik kõige olulisemate üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamiseks vajalike varade amortiseerimiseks.

2.5. *Vastavus direktiivile 2006/111/EÜ*

18. Abi loetakse siseturuga kokkusobivaks EMP lepingu artikli 59 lõike 2 alusel üksnes juhul, kui ettevõtja järgib direktiivi 2006/111/EÜ⁽¹⁾ nõudeid, kui see on asjakohane. Nimetatud direktiivile mittevastav abi loetakse kaubanduse arengut mõjutavaks sellisel määral, et see on vastuolus EMP huvidega EMP lepingu artikli 59 lõike 2 tähenduses.

2.6. *Vastavus EMP riigihangete eeskirjadele*

19. Abi loetakse vastavalt EMP lepingu artikli 59 lõikele 2 siseturuga kokkusobivaks ainult juhul, kui vastutav ametiasutus, usaldades kõnealusele ettevõtjale teenuse pakkumise ülesande, täidab või kohustub täitma kohaldatavaid EMP riigihangete eeskirju, sealhulgas kõiki läbipaistvuse, võrdse kohtlemise ja mittediskrimineerimise nõudeid, mis tulenevad otse EMP lepingust või vajaduse korral EMP sekundaarsetest õigusaktidest. Sellistele eeskirjadele ja nõuetele mittevastav abi loetakse kaubanduse arengut mõjutavaks sellisel määral, et see on vastuolus EMP huvidega EMP lepingu artikli 59 lõike 2 tähenduses.

2.7. *Diskrimineerimisest hoidumine*

20. Kui ametiasutus annab üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamise ülesande mitmele ettevõtjale, tuleks hüvitist arvutada iga ettevõtja puhul sama meetodi alusel.

2.8. *Hüvitise suurus*

21. Hüvitise suurus ei tohi ületada üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamise kohustuse täitmiseks vajalikke netokulusid⁽²⁾ koos mõistliku kasumiga.

22. Hüvitise suuruse võib määrata kindlaks kas eeldatavate kulude ja tulude alusel, tegelike kulude ja tulude alusel või nende kahe kombinatsiooni alusel, sõltuvalt tõhususe suurendamise stiimulitest, mida EFTA riik soovib algusest peale pakkuda vastavalt punktidele 40 ja 41.

23. Kui hüvitist põhineb tervenisti või osaliselt eeldatavatel kuludel ja tuludel, tuleb need täpsustada ülesande andmise aktis. Need peavad põhinema selle majanduskeskkonna usutatavatel ja jälgitavatel parameetritel, kus üldist majandushuvi pakkuvat teenuse osutatakse. Need peavad võimaluse korral toetuma sektorit reguleerivate asutuste või muude ettevõtjast sõltumatute üksuste oskusteabele. EFTA riigid peavad täpsustama allikad, millel nimetatud eeldused põhinevad⁽³⁾. Kuluproгноos peab kajastama üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutaja eeldatavat tõhususe kasvu talle antud ülesande täitmise jooksul.

Teenuse pakkumise kohustuse täitmiseks vajalikud netokulud

24. Netokulud, mis on vajalikud või eeldatavasti vajalikud avaliku teenuse pakkumise kohustuse täitmiseks, tuleks arvutada võimaluse korral kulude netokokkuhoiu meetodit kasutades, kui seda nõuab EMP või liikmesriigi õigus, ja võimaluse korral ka muudel juhtudel.

⁽¹⁾ Direktiiv 2006/111/EÜ liikmesriikide ja riigi osalusega äriühingute vaheliste finantsühete läbipaistvuse ning teatavate ettevõtjate finantsläbipaistvuse kohta. Inkorporeeritud EMP lepingu XV lisa punkti 1a.

⁽²⁾ Käesolevas kontekstis tähendavad netokulud kas netokulusid, nagu need on määratletud punktis 25, või kulusid, millest on lahutatud tulud, kui ei saa kohaldada kulude netokokkuhoiu meetodit.

⁽³⁾ Avalikud teabeallikad, üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutaja varasem kulude tase, konkurentide kulude tasemed, ärikavad, tööstusharukohased aruanded jne.

Kulude netokokkuhoiu meetod

25. Kulude netokokkuhoiu meetodi raames arvutatakse avaliku teenuse pakkumise kohustuse täitmiseks vajalikud või eeldatavalt vajalikud kulud kui avaliku teenuse pakkumise kohustusega teenusepakkuja netokulude ja sama, kuid ilma nimetatud kohustusega teenusepakkuja netokulude või kasumi vahe. Õigesti tuleb hinnata teenusepakkuja eeldatavat kulude kokkuhoiu ja eeldatavalt saamata jäävaid tulusid avaliku teenuse pakkumise kohustuse puudumisel. Netokulude arvutamisel tuleks hinnata üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutaja saadavaid toetusi, sealhulgas niivõrd kui võimalik ka immateriaalseid toetusi.
26. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivi 2002/22/EÜ (universaalteenuse ning kasutajate õiguste kohta elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste puhul) ⁽¹⁾ IV lisa ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. detsembri 1997. aasta direktiivi 97/67/EÜ (ühenduse postiteenuste siseturu arengut ja teenuse kvaliteedi parandamist käsitlevate ühiseeskirjade kohta) ⁽²⁾ I lisa sisaldavad üksikasjalikumaid juhiseid selle kohta, kuidas kohaldada kulude netokokkuhoiu meetodit.
27. Ehkki järelevalveamet peab kulude netokokkuhoiu meetodit kõige täpsemaks avaliku teenuse kohustuse täitmiseks seotud kulude kindlaksmääramise meetodiks, võib olla juhtumeid, mille puhul ei ole see meetod kasutatav või asjakohane. Sellistel juhtudel võib järelevalveamet nõustuda muude avaliku teenuse pakkumise kohustuste täitmiseks vajalike netokulude arvutamise meetodite, näiteks kulude jaotamisel põhineva meetodi kasutamisega.

Kulude jaotamisel põhinev meetod

28. Kulude jaotamise meetodit kasutades saab avaliku teenuse pakkumise kohustuse täitmiseks vajalikke kulusid arvutada määratud teenusepakkuja avaliku teenuse pakkumise kohustuse täitmisel tekkivate kulude ja tulude vahena, nagu on täpsustatud ülesande andmise aktis.
29. Arvesse võetavad kulud sisaldavad kõiki üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamiseks vajalikke kulusid.
30. Kui kõnealuse ettevõtja tegevus piirdub üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamisega, võib arvesse võtta kõik ettevõtja kantud kulud.
31. Juhul kui ettevõtja tegevus ei piirdu üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamisega, võivad arvesse võetavad kulud hõlmata kõiki avaliku teenuse pakkumise kohustuse täitmiseks vajalikke otseseid kulusid ja asjakohast osa kaudsetest kuludest, mis on ühised nii üldist majandushuvi pakkuvate teenuste pakkumise kui ka muu tegevuse puhul. Kulud, mis on seotud muu tegevusega, peavad hõlmama kõiki otseseid kulusid ja asjakohase osa ühistest kuludest. Et määrata kindlaks asjakohane osa ühistest kuludest, võidakse võrdluseks võtta ressursside kasutamise turuhinnad, kui need on olemas ⁽³⁾. Selliste turuhindade puudumisel saab määrata asjakohase osa ühistest kuludest mõistliku kasumi ⁽⁴⁾ taseme kaudu, mille saamist ettevõtjalt eeldatakse üldist majandushuvi pakkuvatest teenustest väljapoole jääva tegevusega, või mõne muu meetodiga, kui see on asjakohasem.

Tulud

32. Arvesse võetavad tulud peavad hõlmama vähemalt üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamisest saadud tulusid, nagu on kirjeldatud ülesande andmise aktis, ja ülemäärast kasumit, mis tuleneb muude tegevustega seotud eri- või ainuõigustest, nagu nimetatud punktis 45, isegi kui see on seotud muu tegevusega, sõltumata sellest, kas see ülemäärane kasum on riigiabi EMP lepingu artikli 61 lõike 1 tähenduses või mitte.

⁽¹⁾ EÜT L 108, 24.4.2002, lk 51. Inkorporeeritud EMP lepingu XI lisa punkti 5 cm.

⁽²⁾ EÜT L 15, 21.1.1998, lk 14. Inkorporeeritud EMP lepingu XI lisa punkti 5d.

⁽³⁾ Euroopa kohus kirjeldas *Chronoposti* juhtumi puhul (liidetud kohtuasjad C-83/01 P, C-93/01 P ja C-94/01 P, *Chronopost SA*, EKL 2003 lk I-6993) „tavalisi turutingimusi“ järgmiselt: „La Poste'i olukorra ja reserveeritud sektoris mittetegutseva ettevõtjate kontserni olukorra vahelise võrdlusmomendi puudumisel tuleb „tavalisi turutingimusi“, mis on paratamatult hüpotetiliselt, hinnata lähtuvalt kättesaadavatest objektiivsetest ja kontrollitavatest asjaoludest.“

⁽⁴⁾ Mõistlikku kasumit hinnatakse ettevaatavalt (pigem eeldatava kui realiseeritud kasumi alusel), et mitte võtta ettevõtjalt stiimulit suurendada tõhusust, tegutsedes väljaspool üldist majandushuvi pakkuvate teenuste raame.

Mõistlik kasum

33. Mõistliku kasumi all tuleks mõista keskmist kapitali tasuvuse määra ⁽¹⁾, mida vajab keskmine ettevõtja, kaaludes riski taset arvestades, kas pakkuda kogu ülesande andmise akti kehtivuse ajal üldist majandushuvi pakkuvat teenust või mitte. Riski tase sõltub asjaomasest sektorist, teenuse liigist ja hüvitismehhanismi iseloomust.
34. Juhul kui see on nõuetekohaselt põhjendatud, võib kapitali tasuvuse määra asemel kasutada mõistliku kasumi suuruse määramisel muid kasumi taseme näitajaid, nagu omakapitali keskmine tasuvus ⁽²⁾ ülesande täitmise ajal, kasutatud kapitali tasuvus, vara tasuvus või müügitulu.
35. Kui näitaja on valitud, peab EFTA riik esitama järelevalveametile tõendid selle kohta, et kavandatav kasum ei ületa taset, mida vajab keskmine ettevõtja, kaaludes, kas pakkuda teenust või mitte, näiteks viidates konkurentsipõhistel tingimustel sõlmitud samalaadsete lepingute puhul saavutatud tasuvusele.
36. Kapitali tasuvuse määra, mis ei ületa asjaomast vahetustehingute intressimäära ⁽³⁾ pluss 100 baaspunkti ⁽⁴⁾, loetakse igal juhul mõistlikuks. Asjaomane vahetustehingute intressimäär on vahetustehingute intressimäär, mille tähtaeg ja vääring vastavad ülesande andmise aktis kasutatule.
37. Kui üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamine on seotud olulise äri- või lepinguriskiga, näiteks seepärast, et hüvitis on kindlasummalise makse kujul, mis katab eeldatavad netokulud ja mõistliku kasumi ja ettevõtja toimib konkurentsipõhises keskkonnas, siis ei või mõistlik kasum ületada taset, mis vastab riski tasemega proportsionaalsele kapitali tasuvuse määrale. See määr tuleks määrata võimaluse korral kindlaks viitega sellisele kapitali tasuvuse määrale, mis saavutatakse samalaadsete avaliku teenuse lepingute puhul konkurentsipõhistel tingimustel (näiteks pakkumismenetluse raames sõlmitud lepingud). Kui sellist meetodit ei ole võimalik kasutada, võib kasutada muid kapitali tasuvuse kindlaksmääramise meetodeid koos põhjendusega ⁽⁵⁾.
38. Kui üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamine ei ole seotud märkimisväärse äri- või lepinguriskiga, näiteks seepärast, et üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamisest tekkivad netokulud hüvitatakse tagantjärele täielikult, ei või ületada mõistliku kasumi taset, mis vastab punktis 36 täpsustatud tasemele. Selline hüvitismehhanism ei paku avaliku teenuse pakkujale mingeid stiimuleid tõhususe suurendamiseks. Seepärast piirub selle kasutamine juhtudega, kui EFTA riik suudab põhjendada, et tootmise tõhususe arvessevõtmine ja lepingu tõhususe kasvu stimuleeriva ülesehituse kasutamine ei ole võimalik või asjakohane.

Tõhususe suurendamise stiimulid

39. Hüvitamise meetodi kindlaksmääramisel peavad EFTA riigid võtma kasutusele stiimulid kõrgetasemeliste üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamise tõhustamiseks, v.a juhul, kui nad suudavad nõuetekohaselt põhjendada, et see ei ole võimalik või asjakohane.
40. Tõhususe suurendamise stiimuleid saab kujundada mitmel moel, vastavalt sellele, mis sobib kõige paremini iga juhtumi või sektori eripäraga. Näiteks võivad EFTA riigid määrata ette kindla hüvitise taseme, mis arvestab ja hõlmab sellist tõhususe kasvu, mida võib ettevõtjalt ülesande andmise akti kehtivusaajal eeldada.

⁽¹⁾ Kapitali tasuvuse määr on määratletud siin kui kogu sisemine tasuvusmäär, mille ettevõtja saab investeeritud kapitalilt projekti kestuse jooksul, st lepingu rahavoogude sisemine tasuvusmäär.

⁽²⁾ Konkreetse aasta raamatupidamismöödik „omakapitali keskmine tasuvus“ on määratletud kui maksueelse kasumi ja omakapitali suhe asjaomasel aastal. Aasta keskmist omakapitali tasuvust tuleks arvutada antava ülesande kogu kestuse kohta, kasutades diskontotegurina kas ettevõtja kapitalikuludid või järelevalveameti poolt kooskõlas järelevalveameti suuniste viite- ja diskontomäärasid käsitlevas peatükiga (ELT L 105, 21.4.2011, lk 32 ja EMP kaasanne nr 23, 21.4.2011, lk 1) täpsustatud ning järelevalveameti veebilehel (<http://www.eftasurv.int/state-aid/rates/>) avaldatud määra, sõltuvalt sellest, kumb on asjakohasem.

⁽³⁾ Vahetustehingute intressimäär ei ole enam sama, mis pankadevaheline laenuintressimäär (IBOR). Seda kasutatakse finantsturgudel võrdlusmäärana rahastamise intressimäära otsustamiseks.

⁽⁴⁾ 100 baaspunkti suurune preemia on mõeldud muu hulgas kompenseerima likviidsusriski, mis on seotud asjaoluga, et üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutaja, kes investeerib selle kapitali üldist majandushuvi pakkuva teenuse lepingusse, paneb sellele kapitalile ülesande andmise akti kehtivuse ajaks piirangud ning ei saa oma osalust kiiresti ja müüa sama väikeste müügikiludega, kui seda saab teha laialdaselt kasutatava ja likviidse riskivaba vara puhul.

⁽⁵⁾ Näiteks võrreldes kasumit ettevõtja kõnealuse tegevusega seotud kapitalikulude kaalutud keskmisega või sektori viimaste aastate keskmise kapitali tasuvusega, võttes arvesse seda, kas ajaloolised andmed võivad olla asjakohased tuleviku prognoosimiseks.

41. Alternatiivina võivad EFTA riigid kindlaks määrata tootmise tõhustamise eesmärgid ülesande andmise aktis. Sellisel juhul seatakse hüvitise tase sõltuvusse eesmärkide saavutamise ulatusest. Kui ettevõtja ei saavuta eesmäärke, tuleks hüvitist vähendada ülesande andmise aktis määratletud arvutusmeetodit kasutades. Ja vastupidi, kui ettevõtja ületab eesmärgid, tuleks hüvitist suurendada ülesande andmise aktis täpsustatud meetodil. Tootlikkuse tõhususe suurendamisega seotud preemiad tuleb sätestada tasemel, mis võimaldab neid tasakaalustatult jagada ettevõtja ja EFTA riigi ja/või kasutajate vahel.
42. Kõik sellised tõhususe suurendamise stiimulid peavad põhinema ülesande andmise aktis sätestatud objektiivsetel ja mõõdetavatel kriteeriumidel ning need kuuluvad tagantjärele hindamisele üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutajast sõltumatu üksuse poolt.
43. Tõhususe suurenemine ei tohiks vähendada pakutava teenuse kvaliteeti ja peaks olema kooskõlas EMP õiguses sätestatud normidega.

Sätted ettevõtjate kohta, kes tegelevad lisaks üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamisele veel muu tegevusega või osutavad mitut üldist majandushuvi pakkuvat teenust

44. Kui ettevõtja tegevus hõlmab nii üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamist kui ka muud tegevust, peavad sisemisest raamatupidamisarvestusest üheselt selguma üldist majandushuvi pakkuvate teenuste ning muude teenuste osutamisega seonduvad kulud ja tulud kooskõlas punktis 31 sätestatud põhimõtetega. Kui ettevõtjale on tehtud ülesandeks mitme üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamine kas seetõttu, et ülesande andnud ametiasutused on erinevad või seetõttu, et nende teenuste olemus on erinev, peab olema nende ettevõtjate sisemisest raamatupidamisarvestusest võimalik kontrollida, kas erinevate üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamisega seoses makstakse ülemääraseid hüvitisi või mitte.
45. Kui ettevõtjal on eri- või ainuõigusi, mis on seotud muu tegevusega kui üldist majandushuvi pakkuvad teenused ning mille eest talle antakse hüvitist ja millest saadav kasum on suurem kui mõistlik kasum, või kui see ettevõtja saab riigilt muid soodustusi, siis tuleb need sõltumata nende liigitusest EMP lepingu artikli 61 lõike 1 alusel arvesse võtta ja lisada ettevõtja tuludele. Mõistlikku kasumit tegevuselt, millele ettevõtjal on eri- või ainuõigusi, tuleb hinnata ettevaatavalt, võttes arvesse asjaomase ettevõtja riski või selle puudumist. Selles hindamises tuleb võtta arvesse tõhususe suurendamise stiimuleid, mille EFTA riik on kasutusele võtnud kõnealuste teenuste osutamise suhtes.
46. EFTA riik võib otsustada, et kasum, mis tuleneb muust tegevusest kui üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamine, eelkõige nendest tegevustest, mille puhul kasutatakse üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamiseks vajalikku infrastruktuuri, tuleb suunata täielikult või osaliselt üldist majandushuvi pakkuvate teenuste rahastamisele.

Ülemäärane hüvitis

47. Ülemäärane hüvitisena tuleb mõista hüvitist, mille suurus ületab kogu lepingu kehtivusaja kohta punktis 21 kindlaksmääratud abi summa. Nagu sätestatud punktides 39–42, võib ettevõtja ootamatult suurest tõhususe kasvust tuleneva ülejäägi, juhul kui ülesande andmise aktis on nii sätestatud, täiendava mõistliku kasumina endale jätta ⁽¹⁾.
48. Kuna ülemäärane hüvitis ei ole üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamiseks vajalik, on see kokkusobimatu riigiabi.
49. EFTA riigid peavad tagama üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamise eest makstava hüvitise vastavuse käesolevas raamistikus sätestatud nõuetele ja eelkõige selle, et ettevõtjad ei saaks hüvitist rohkem käesolevas jaotises sätestatud nõudmiste kohaselt määratud summast. Nad peavad esitama järelevalveameti nõudmisel tõendeid selle kohta. Liikmesriigid peavad korraldama korrapäraseid kontrollimisi või tagavad selliste kontrollimiste läbiviimise ülesande lõppemisel, kuid mitte harvemini kui iga kolme aasta järel. Muul viisil kui avaldatud riigihanke pakkumiskutse kaudu antud abi puhul ⁽²⁾ tuleb viia kontrollimisi läbi vähemalt iga kahe aasta järel.

⁽¹⁾ Samamoodi kannab ettevõtja osaliselt eeldatust väiksemast tõhususe kasvust tuleneva puudujäägi, juhul kui ülesande andmise aktis on nii sätestatud.

⁽²⁾ Näiteks seoses sisemiste lepingud, konkurentsivabad kontsessioonid või ilma eelneva avaldamiseta riigihankemenetlustega antud abi.

50. Kui EFTA riik on eelnevalt kehtestanud kindla hüvitise taseme, mis arvestab ja kaasab piisavalt tõhususe kasvu, mida võib avaliku teenuse osutaja puhul ülesande andmise akti kehtivuse ajal tulude ja kulude õige jaotuse ja mõistlike ootuste alusel eeldada, nagu käesolevas jaotises kirjeldatud, piirdub ülemäärase hüvitise kontroll selle kontrollimisega, kas kasumi tase, millele teenusepakkujal on vastavalt ülesande andmise aktile õigus, on ettevaatavalt tõepoolest mõistlik.

2.9. *Täiendavad nõuded, mida võib vaja olla selleks, et vältida kaubanduse arengu mõjutamist sellises ulatuses, mis oleks vastuolus EMP huvidega*

51. Jaotistes 2.1 kuni 2.8 esitatud nõuded on üldjuhul piisavad tagamaks, et abi ei moonutaks konkurentsi EMP huvide vastaselt.

52. On võimalik, et teatavatel erakorralistel asjaoludel võivad tõsised konkurentsimoонutused siseturul jääda tähelepanuta ja abi võib mõjutada kaubandust EMP huve kahjustaval määral.

53. Sellisel juhul uurib järelevalveamet, kas selliseid moonutusi saab pehendada, nõudes EFTA riigilt teatavate tingimuste täitmist või kohustuste võtmist.

54. EMP huve kahjustavaid tõsiseid konkurentsimoонutusi võib tekkida vaid erandjuhtudel. Järelevalveamet pöörab tähelepanu üksnes neile moonutustele, mille puhul abil on märkimisväärne negatiivne mõju teistele EMP riikidele ja EMP toimimisele, näiteks kui see takistab oluliste majandusharude ettevõtjatel saavutada tegevuse sellist mahtu, mis oleks vajalik tõhusaks tegutsemiseks.

55. Sellised moonutused võivad tekkida näiteks juhul, kui ülesanne antakse ajavahemikuks, mida ei saa põhjendada objektiivsete tingimustega (näiteks mitteüleantava põhivara amortiseerimisvajadusega) või antakse mitmeid ülesandeid (mis antakse tavaliselt eraldi, vähendamata sotsiaalset kasu ja vähendamata täiendavalt teenuse osutamise tõhusust ja tulemuslikkust). Sellisel juhul uurib järelevalveamet, kas sama avalikku teenust saaks pakkuda sama hästi vähem moonutataval viisil, näiteks piirates antava ülesande kestust või ulatust või andes ülesanded eraldi.

56. Veel üks olukord, mis võib nõuda lähemat uurimist, võib tekkida juhul, kui EFTA riik teeb avaliku teenuse pakkuvale ilma konkurentsipõhise valikumenetluseta ülesandeks osutada üldist majandushuvi pakkuvat teenust reserveerimata turul, kus väga sarnaseid teenuseid üldist majandushuvi pakkuva teenuse puudumisel juba pakutakse või võib nende pakkumist oodata lähitulevikus. Selline negatiivne mõju kaubanduse arengule võib olla tugevam siis, kui üldist majandushuvi pakkuvat teenust tuleb pakkuda kui mis tahes tegeliku või võimaliku pakkuja kuludest odavamalt, piirates konkurentide turulepääsu. Ehkki järelevalveamet austab täielikult EFTA riigi suurt valikuvabadust üldist majandushuvi pakkuva teenuse määramiseks, võib ta nõuda muudatuste tegemist (näiteks abi jagamise korras) juhul, kui ta suudab usutavalt tõestada, et sama üldist majandushuvi pakkuvat teenust oleks võimalik pakkuda tarbijate jaoks samaväärsetel tingimustel viisil, mis oleks vähem moonutav ja liikmesriigi jaoks odavam.

57. Lähem uurimine on õigustatud ka siis, kui teenuse osutamise kohustuse andmine on seotud eri- või ainuõigustega, mis piiravad konkurentsi siseturul EMP huvide vastasel määral. Selliste juhtumite tuvastamise peamiseks viisiks jääb EMP lepingu artikli 59 lõige 1, ent riigiabi ei saa lugeda kokkusobivaks, kui ainuõigus annab eelse, mida ei saaks jaotises 2.8 kirjeldatud üldist majandushuvi pakkuva teenuse netokulude arvutamise metoodika alusel õigesti hinnata, mõõta või mõista.

58. Järelevalveamet pöörab tähelepanu ka olukordadele, mille puhul abi võimaldab ettevõtjal rahastada sellise infrastruktuuri loomist või kasutamist, mida ei saa jälgendada ja mis võimaldab tal piirata pääsu turule, kus üldist majandushuvi pakkuvat teenust osutatakse, või muudele asjaomastele turgudele. Sellisel juhul võib olla asjakohane nõuda, et konkurentidele antaks sobivatel tingimustel õiglane ja mittediskrimineeriv juurdepääs infrastruktuurile.
59. Kui konkurentsimoonusi põhjustab ülesande andmine ning see takistab tulemuslikult rakendada või jõustada EMP õigusakte, mis on mõeldud siseturu nõuetekohase toimimise tagamiseks, uurib järelevalveamet, kas avalikku teenust saaks pakkuda vähemmoontaval viisil, näiteks rakendades täielikult EMP sektorikohased õigusaktid.

2.10. Läbipaistvus

60. Asjaomane EFTA riik peab iga üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamise eest käesoleva raamistiku kohaselt antava hüvitise puhul avaldama internetis või muul sobival viisil järgmise teabe:
- a) punktis 14 osutatud avaliku arutelu või muu sobiva menetluse tulemused;
 - b) avalike teenuste osutamise kohustuse täpne laad ja kestus;
 - c) asjaomane ettevõtja ja vajaduse korral territoorium;
 - d) ettevõtjale igal aastal makstavad abisummad.

2.11. Otsuse 2012/12/EL artikli 2 lõikes 1 sätestatud tingimustele vastav abi

61. Punktides 14, 19, 20, 24, 39, 51–59 ja punkti 60 alapunktis a sätestatud põhimõtteid ei kohaldata otsuse 2012/12/EL artikli 2 lõikes 1 sätestatud tingimustele vastav abi suhtes.

3. Aruandlus ja hindamine

62. EFTA riigid annavad iga kahe aasta järel järelevalveametile aru käesoleva raamistiku järgimise kohta. Neis aruannetes tuleb anda ülevaade käesoleva raamistiku kohaldamisest teenusepakkujate erinevate sektorite suhtes, sealhulgas:
- a) käesolevas raamistikus sätestatud põhimõtete kohaldamine teenuste suhtes, mis on hõlmatud teatise kohaldamisalaga, ka asutusesiseselt pakutavate teenuste suhtes;
 - b) käesoleva raamistiku kohaldamisalasse kuuluvatele ettevõtjatele antud abi kogusumma jaotatuna majandussektorite ja abisaajate kaupa;
 - c) teave selle kohta, kas käesolevas raamistikus sätestatud põhimõtete kohaldamine asjaomase teenuseliigi puhul on põhjendanud raskusi või kolmandate isikute kaebusi ning
 - d) mis tahes muu järelevalveameti poolt nõutav teave käesolevas raamistikus sätestatud põhimõtete kohaldamise kohta, mis täpsustatakse aegsasti enne aruande esitamistähtaega.

63. Peale selle peavad EFTA riigid esitama järelevalveametile kooskõlas järelevalve- ja kohtulepingu protokoll nr 3 II osa ja järelevalveameti 14. juuli 2004. aasta otsusega nr 195/04/COL järelevalve- ja kohtulepingu protokoll nr 3 II osa artiklis 27 nimetatud rakendussätete kohta ⁽¹⁾ iga-aastased aruanded abi kohta, mis on antud käesoleval raamistikul põhineva järelevalveameti otsuse alusel.

64. Aruanded avaldatakse järelevalveameti veebisaidil.

65. Järelevalveamet kavatseb käesoleva raamistiku läbi vaadata 31. jaanuariks 2017.

4. Järelevalveameti otsusega seotud tingimused ja kohustused

66. Järelevalve- ja kohtulepingu protokoll nr 3 II osa artikli 7 lõike 4 kohaselt võib järelevalveamet lisada positiivsele otsusele tingimused, mille täitmisel võib abi lugeda siseturuga kokkusobivaks, ja sätestada kohustused, mis võimaldavad jälgida otsuse täitmist. Üldist majandushuvi pakkuvate teenuste valdkonnas võivad tingimused ja kohustused olla vajalikud eelkõige tagamaks, et asjaomastele ettevõtjatele antav abi ei põhjusta konkurentsi ega kaubanduse moonutusi siseturul. Korrapärased aruanded või muud kohustused võivad olla vajalikud, kui tegemist on üldist majandushuvi pakkuva teenusega seotud konkreetse olukorraga.

5. Taotlus

67. Järelevalveamet kohaldab käesolevas raamistikus sätestatud põhimõtteid alates 31. jaanuarist 2012.

68. Järelevalveamet kohaldab käesolevas raamistikus sätestatud põhimõtteid kõigi talle teatatud abiprojektide suhtes ja teeb otsuse nende projektide kohta kooskõlas nende põhimõtetega isegi juhul, kui projektidest on teatatud enne 31. jaanuari 2012.

69. Järelevalveamet kohaldab käesolevas raamistikus sätestatud põhimõtteid ebaseadusliku abi suhtes, mille kohta ta teeb otsuse pärast 31. jaanuari 2012 isegi juhul, kui abi on antud enne nimetatud kuupäeva. Kuid kui abi on antud enne 31. jaanuari 2012, ei kohaldata selle suhtes käesoleva teatise punktides 14, 19, 20, 24, 39, ja 60 sätestatud põhimõtteid.

6. Asjakohased meetmed

70. Järelevalveamet teeb vajaduse korral ettepaneku võtta meetmeid järelevalve- ja kohtulepingu protokoll nr 3 I osa artikli 1 lõike 1 tähenduses, et EFTA riigid avaldaksid ühe aasta jooksul pärast selle jõustumist nimekirja avaliku teenuse osutamise eest makstava hüvitisega seotud olemasolevatest abikavadest, mis tuleb viia 31. jaanuariks 2013 kooskõlla käesoleva raamistikuga, ja et nad viiks need abikavad käesoleva raamistikuga kooskõlla 31. jaanuariks 2014.

71. EFTA riigid peaksid kinnitama järelevalveametile 29. veebruariks 2012, et nad nõustuvad kavandatavate asjakohaste meetmetega. Kui järelevalveamet vastust ei saa, on ta seisukohal, et asjaomane EFTA riik ei ole ettepanekuga nõus.

⁽¹⁾ Muudetud konsolideeritud versioon on kättesaadav järelevalveameti veebisaidil: <http://www.eftasurv.int/media/decisions/195-04-COL.pdf>

TEADE LUGEJATELE

Nõukogu 7. märtsi 2013. aasta määrus (EL) nr 216/2013 Euroopa Liidu Teataja elektroonilise avaldamise kohta

Nõukogu 7. märtsi 2013. aasta määruse (EL) nr 216/2013 (*Euroopa Liidu Teataja* elektroonilise avaldamise kohta) (ELT L 69, 13.3.2013, lk 1) kohaselt käsitatakse alates 1. juulist 2013 autentse ja õiguslikult siduvana ainult *Euroopa Liidu Teataja* elektroonilist väljaannet.

Kui *Euroopa Liidu Teataja* elektroonilist väljaannet ei ole võimalik erandlike ja ettenägematute asjaolude tõttu avaldada, on vastavalt määruse (EL) nr 216/2013 artiklis 3 sätestatud tingimustele autentne ja õiguslikult siduv *Euroopa Liidu Teataja* trükiversioon.

Tellimishinnad aastal 2013 (ilma käibemaksuta, sisaldavad tavalise saatmise kulusid)

<i>Euroopa Liidu Teataja</i> L- ja C-seeria väljaanne ainult paberkandjal	ELi 22 ametlikus keeles	1 300 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> L- ja C-seeria paberkandjal + DVD-l aastane väljaanne	ELi 22 ametlikus keeles	1 420 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> L-seeria väljaanne ainult paberkandjal	ELi 22 ametlikus keeles	910 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> L- ja C-seeria igakuiselt ja kumulatiivselt DVD-l	ELi 22 ametlikus keeles	100 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> lisa (S-seeria – avalikud hanked ja pakkumismenetlused) kord nädalas DVD-l	mitmekeelne: ELi 23 ametlikus keeles	200 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> C-seeria – värbamiskonkursid	konkursside keeled	50 eurot aastas

Euroopa Liidu Teatajat saab tellida Euroopa Liidu 22 ametlikus keeles. Teataja on jaotatud L-seeriaks (õigusaktid) ja C-seeriaks (teave ja teatised).

Iga keeleversioon tuleb tellida eraldi.

Vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 920/2005, mis avaldati ELTs L 156 18. juunil 2005 ja milles sätestatakse, et Euroopa Liidu institutsioonid ei ole ajutiselt kohustatud koostama ja avaldama kõiki õigusakte iiri keeles, müüakse ELT iirikeelseid väljaandeid eraldi.

Euroopa Liidu Teataja lisa (S-seeria – avalikud hanked ja pakkumismenetlused) tellimus sisaldab kõiki 23 keeleversiooni ühel mitmekeelsel DVD-l.

Soovi korral saab koos *Euroopa Liidu Teataja* tellimusega mitmesuguseid *Euroopa Liidu Teataja* kaasandeid. Kaasannete ilmumisest teavitatakse tellijaid teadaande vahendusel, mis avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

Müük ja tellimused

Erinevate tasuliste perioodikaväljaannete tellimusi, k.a *Euroopa Liidu Teataja* tellimust, saab vormistada meie edasimüüjate kaudu. Edasimüüjate nimekiri on kättesaadav järgmisel veebilehel:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_et.htm

EUR-Lexi (<http://eur-lex.europa.eu>) kaudu pakutakse otsest ja tasuta juurdepääsu Euroopa Liidu õigusaktidele. Nimetatud veebilehel saab tutvuda *Euroopa Liidu Teatajaga* ning ka lepingute, õigusaktide, kohtupraktika ja ettevalmistatavate õigusaktidega.

Lisateavet Euroopa Liidu kohta saab veebilehelt <http://europa.eu>

